

ถอดบทเรียนพีชร่วมยาง วนเกษตรผสมผสานในสวนยางพารา

จังหวัดนราธิวาส นครศรีธรรมราช ชุมพร ระนอง

ผลการดำเนินงานโครงการ ศูนย์วิชาการพัฒนานโยบายสาธารณะด้านการสร้างเสริมสุขภาพ มกราคม -
ตุลาคม พ.ศ. 2564

วัตถุประสงค์โครงการ

- 1) เพื่อยกระดับและขยายผลกระบวนการทำงานแบบเครือข่ายและเพิ่มการประสานความร่วมมือของภาคีที่เกี่ยวข้องทั้งภาคีภาครัฐ ท้องถิ่น ภาคประชาชน ภาคเอกชน และสื่อมวลชน ในการดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพตามประเด็นปัญหาสำคัญทั้ง 4 ประเด็นหลัก (ความมั่นคงทางอาหาร ความมั่นคงทางมนุษย์ ความมั่นคงทางสุขภาพ และความมั่นคงทางฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ภาคใต้)
- 2) ใช้กลไกวิชาการในการยกระดับงานปฏิบัติการด้านการสร้างเสริมสุขภาพะทั้งระดับพื้นที่ ระดับจังหวัด กลุ่มจังหวัดในพื้นที่ ของเครือข่ายในพื้นที่ภาคใต้สู่การพัฒนาเชิงระบบและเชิงนโยบาย
- 3) พัฒนาศักยภาพภาคีเครือข่ายที่ขับเคลื่อนงานสร้างเสริมสุขภาพอยู่ในพื้นที่ภาคใต้

เป้าหมายโครงการ

- 1) เกิดการยกระดับการทำงานจากปฏิบัติการด้านการสร้างเสริมสุขภาพ ดี ๆ ที่มีในพื้นที่ สู่การทำงานเชิงระบบและเชิงนโยบาย
- 2) เกิดการสานพลังการทำงานในรูปแบบเครือข่าย ทั้งภาครัฐ ท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม เพื่อขับเคลื่อนงานด้านการสร้างเสริมสุขภาพตามประเด็นปัญหาสำคัญในพื้นที่ภาคใต้ 4 ประเด็น คือความมั่นคงทางอาหาร ความมั่นคงทางมนุษย์ ความมั่นคงทางสุขภาพ และความมั่นคงทางฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 3) มีการเพิ่มทุนการทำงานในพื้นที่ ทั้งทุนคน ทุนทางความรู้ ทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทุนทางสังคม ทุนทางเศรษฐกิจ วิถีชีวิต และวัฒนธรรม
- 4) ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนได้รับการพัฒนาศักยภาพและเกิดสานพลังภาคีเครือข่ายการทำงานในรูปแบบการทำงานข้ามเครือข่าย ข้ามพื้นที่ และข้ามประเด็น
- 5) เกิดการสร้าง และสานพลังสื่อสารสาธารณะเพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคมในการขับเคลื่อนข้อเสนอเชิงนโยบายในระดับพื้นที่

ประเด็นความมั่นคงทางอาหาร

พืชรวมยาง

1. พัฒนาศักยภาพเกษตรกร ด้านวนเกษตรเกษตรผสมผสานในสวนยาง

ลำดับ	ชื่อ - สกุล	ที่ตั้งสวน	จำนวน (ไร่)
1.	นางซาริพะห์ ต่วนเพ็ง	ม.3 ต.โคกเคียน อ.เมือง จ.นราธิวาส	5.4
2.	นายมูหะมะตาเฮ ดือเร๊ะ	ม.6 ต.มะนังตายอ อ.เมือง จ.นราธิวาส	2.75
3.	นายสมศักดิ์ พรหมชาติ	ม.3 ต.ลำภู อ.เมือง จ.นราธิวาส	4.0
4.	นายอุเสน สามะเต็ง	ม.8 ต.ปะลูกาสาเมา อ.บาเจาะ จ.นราธิวาส	3.7
5.	นางกะลือซง ลาแมแล	ม.11 ต.ปะลูกาสาเมา อ.บาเจาะ จ.นราธิวาส	3.3
6.	นายมะหะมาซาเบห์ มาหะมะ	ม.6 ต.บาเจาะ อ.บาเจาะ จ.นราธิวาส	2.8
7.	นายอับดุลอาซิรี มะเจ๊ะหะ	ม.5 ต.ลุโบะบือซา อ.ยี่งอ จ.นราธิวาส	3.7
8.	นายอาหะมะ พระสี	ม.2 ต.จอบะเข อ.ยี่งอ จ.นราธิวาส	17
9.	นายเด่น พรหมจันทร์	ม.5 ต.ชากอ อ.ศรีสาคร จ.นราธิวาส	6.85
10.	นายแจ้ง อินทิมา	ม.2 ต.ศรีบรรพต อ.ศรีสาคร จ.นราธิวาส	7.05

พื้นที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	โทรศัพท์	จำนวนไร่
กยท.นาบอน	1.นายปรีชา คงสง	ม.7 ต.แก้วแสน อ.นาบอน	087-8980277	10
	2.นายสุมิตร ศรีวิสุทธิ	ม.1 ต.คลองเส อ.ถ้าพรรณรา	095-4209106	5
	3.นายลิขิต บุตรมิตร	ม.4 ต.กุแหร อ.ทุ่งใหญ่	061-2575466	11
กยท.ร่อนพิบูลย์	1.นายยงยุทธ สุขสวัสดิ์	200/2 ม.11 ต.ศรี อ.ชะอวด	081-6769854	4.2
	2.นายอมรศักดิ์ หนูสาย	ม.3 ต.วังอ่าง อ.ชะอวด		3
	3.นายบุญนพ นาคปาน	ม.6 ต.นาหมอบุญ อ.จุฬาภรณ์	086-2669208	5
	4.นายสุพจน์ นาคปาน	ม.6 ต.นาหมอบุญ อ.จุฬาภรณ์	086-2669208	2
	5.นางสมคิด สารสุวรรณ	ม.6 ต.นาหมอบุญ อ.จุฬาภรณ์	061-1832453	7
กยท.ฉวาง	1.นางศิริณี น้อยสำลี	ม.6 ต.ละอาย อ.ฉวาง	098-0752169	2-2-40
	2.นายอุดม ปรีชา	ม.1 ต.ยางค้อม อ.พิปูน	081-7285529	11-0-60
	3.นายสาธิต ส่องเจริญ	ม.5 ต.หลักช้าง อ.ช้างกลาง	089-7236970	5-3-00

2.ติดตามการดำเนินงานในพื้นที่ และถอดบทเรียน เพื่อจัดทำร่างยุทธศาสตร์ในการขยายผลรูปแบบพีชร่วมยาง

จังหวัดนราธิวาส

ผลการถอดบทเรียนจากการติดตามการดำเนินงานในพื้นที่สวนวนเกษตรยางพารา จังหวัดนราธิวาส

ตัวอย่างเกษตรกรในพื้นที่ภาคใต้ จังหวัดนราธิวาสที่เปลี่ยนจากสวนยางพาราเชิงเดี่ยวมาเป็นสวนเกษตรยางพารา

Model : การปลูกผสมผสาน (Random mixture)

ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ NPV = 774,668.87
BCR = 14.08
IRR = 63.16%

1. นายเด่น พรหมจันทร์ หมู่ที่ 5 ตำบลซากอ อำเภอสรีสาคร จังหวัดนราธิวาส

มีพื้นที่สวนยางจำนวน 6.85 ไร่ ปัจจุบันปลูกยางใหม่พันธุ์ RRIM 600 บนเนื้อที่ประมาณ 4 ไร่ ร่วมกับการขุดบ่อเลี้ยงปลา ประกอบด้วย ปลานิล ปลาตะเพียน ปลาไน และ ปลากือเลาะ และยังมีการปลูกพืชผักสวนครัวอีกหลายชนิดได้แก่ ผักเหียง ผักบุ้ง ข่าเหลือง กระเจี๊ยบเขียว มะเขือ พริก บอน และผักสวนครัวอื่นๆ เพื่อให้มีรายได้อย่างต่อเนื่องในทุกๆวัน ก่อนที่ยางพาราจะให้ผลผลิตในอีก 5 ปีข้างหน้า พืชผักสวนครัวเป็นพืชผักท้องถิ่นเป็นที่ต้องการของท้องตลาดและการดูแลสุขภาพที่ดี ทำให้มีรายได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงเป็ดไข่ที่จะทำรายได้อย่างต่อเนื่อง มีการเลี้ยงเป็ดไข่ที่ประมาณ 200 ตัว และยังมีรายได้จากการปลูกมะพร้าวที่อยู่รอบๆลำเปิด นอกจากนี้ยังมีแผนที่จะปลูกทุเรียน พุทรา กล้วย สะตอ ข้าวโพด มะนาว เพื่อใช้บริโภคในครัวเรือนและขายส่วนที่เหลือจากการบริโภค **จะเห็นได้ว่าการ** นอกจากนี้เกษตรกรยังได้ผลตอบแทนทางอ้อมหลายประการในการปลูกพืชหลายชนิดเช่นสมบัติดินภาพรวมในสวนดีขึ้น การมีบ่อปลาช่วยเพิ่มความชื้นในดิน และยังมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นตลอดปี จะเห็นได้ว่ารายได้ช่วงแรกจะมาจากพืชผักสวนครัว และข้าวโพดที่มีระยะเวลาการปลูกถึงเก็บเกี่ยวที่สั้น ต่อจากนั้นจะได้รายได้จากผลไม้ที่ให้ผลผลิตเร็วเช่นกล้วยพุทรา ซึ่งจะให้ผลผลิตหลังจากปลูกประมาณ 1 ปี และรายได้จากมะนาวที่จะให้ผลผลิตหลังจากอยู่ประมาณ 2-3 ปี หลังจากนั้น จะมีรายได้จะยางพาราซึ่งใช้เวลาปลูก 5-6 ปี จะเห็นได้ว่าคุณเด่น จะมีรายได้ตลอดทั้งปี เมื่อราคาผลผลิตทางการเกษตรอย่างใดอย่างหนึ่งตกต่ำ สามารถมีรายได้เพิ่มจากผลผลิตทางการเกษตรที่หลากหลายที่ปลูกในพื้นที่ แม้จะไม่มีรายได้ก่อนโตในคราวเดียวแต่จะมีรายได้อย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี โดยที่ปลา ไข่เป็ด และผักสวนครัวสามารถลดรายจ่ายในครัวเรือนได้ และมีการรวมกลุ่มแม่บ้านเพื่อการแลกเปลี่ยนผลผลิต รวมถึงขายผลผลิตที่ผลิตได้ และมีการเพิ่มพูนความรู้จากการเข้าอบรมตามที่หน่วยงานของรัฐจัดขึ้นในพื้นที่

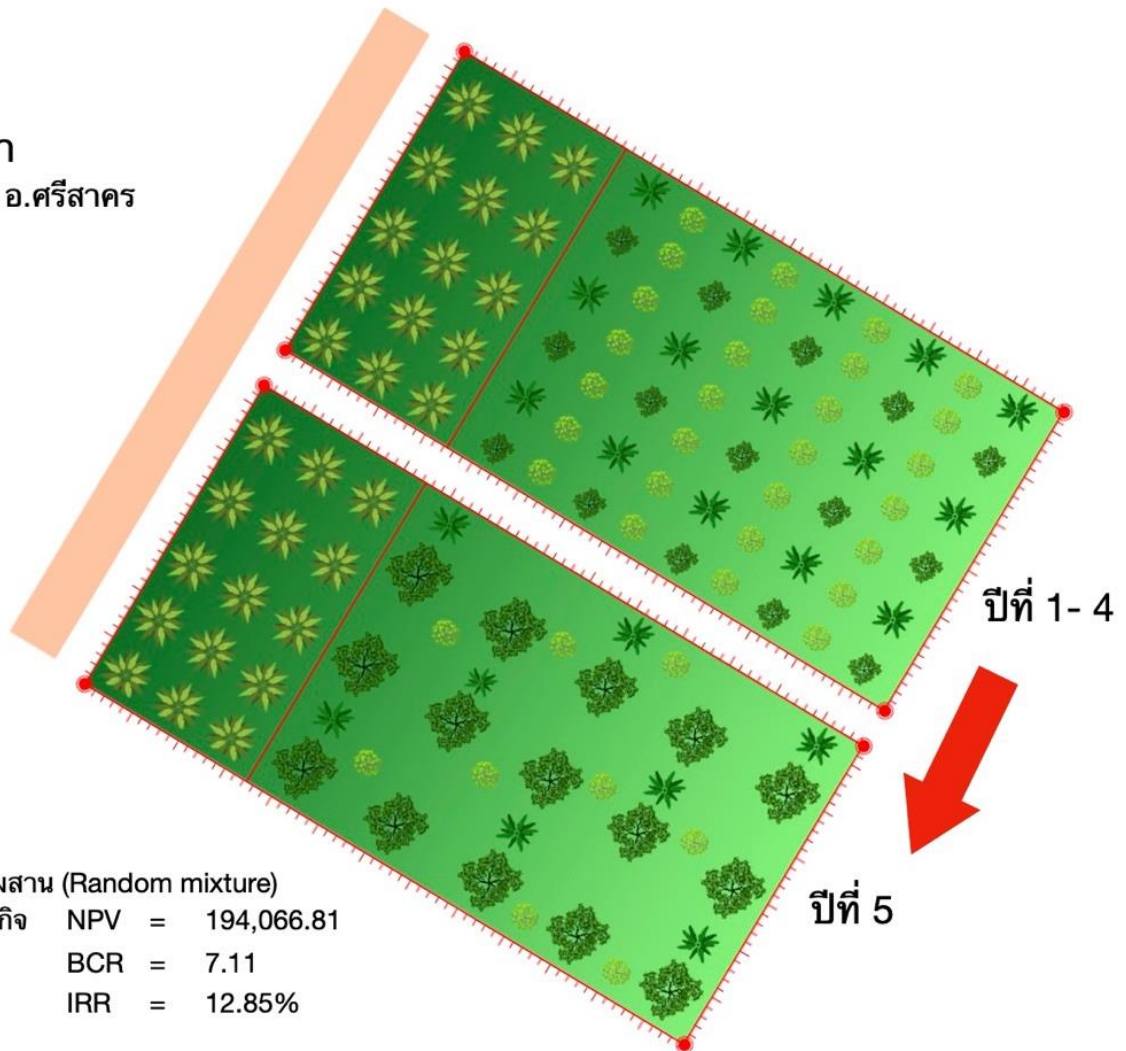
จากการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางเศรษฐศาสตร์ของการทำโครงการพืชร่วมยางในรูปแบบการปลูกผสมผสาน พบว่าผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของแปลงที่มีการปลูกพืชร่วมยางในแปลงนี้ มีมูลค่าปัจจุบันสุทธิที่สูงเมื่อวิเคราะห์ผลตอบแทนทั้งหมดของโครงการกับมูลค่าปัจจุบันของต้นทุนรวมทำให้สามารถประมาณการกระแสเงินสดสุทธิตั้งแต่เริ่มโครงการด้วยคิดระยะเวลาโครงการอยู่ที่ 6 ปี การทำพืชร่วมยางทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิมีมูลค่าที่สูงขึ้นจากการสร้างรายได้ระหว่างที่ผลผลิตยางและไม้ยืนต้นชนิดอื่นยังไม่ได้ให้ผลผลิตโดยได้รับผลผลิตจาก พืชผักสวนครัว เป็ดไข่ การเลี้ยงปลา และไม้ผลที่ให้ผลผลิตเร็ว นอกจากนั้นอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนผลตอบแทนทั้งหมดของโครงการมีมูลค่าปัจจุบันสูงกว่าหรือเท่ากับต้นทุนทั้งหมดที่เป็นมูลค่าปัจจุบันของโครงการดังนั้นการทำพืชร่วมยางของคุณเด่นจึงสมควรลงทุน และนอกจากนี้อัตราผลตอบแทนภายในโครงการ ในระยะการดำเนินโครงการ 6 ปี ของคุณเด่นมีอัตราผลตอบแทนอยู่ที่ 63.16 เปอร์เซ็นต์ จึงจัดว่าโครงการพืชร่วมยางแบบผสมผสานจึงเป็นโครงการที่คุ้มค่าต่อการลงทุน

นายแจ้ง อินทิมา

หมู่ที่ 2 ต.ศรีบรรพต อ.ศรีสาคร

จ.นราธิวาส

Model : การปลูกผสมผสาน (Random mixture)
 ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ NPV = 194,066.81
 BCR = 7.11
 IRR = 12.85%

2. นายแจ้ง อินทิมา หมู่ 2 ตำบลศรีบรรพต อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส

มีพื้นที่สวนยางเก่า 7.05 ไร่ รวมกับพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันเนื้อที่ประมาณ 3 ไร่ คุณแจ้งได้เปลี่ยนพื้นที่ปลูกยางไปปลูกทุเรียนพันธุ์หมอนทองที่ระยะห่าง 9 x 9 เมตร ช่วงปีแรกที่ทุเรียนยังไม่ให้ผลผลิตคุณแจ้งได้ปลูกกล้วยน้ำว้า กล้วยหอม ระหว่างร่องปลูกทุเรียนร่วมกับการปลูกมะนาว ขนุน และพืชผักสวนครัว เช่น พริก ข่า ตะไคร้ เพื่อเป็นรายได้ ระหว่างรอผลผลิตจากทุเรียน และรายได้อีกทางจากปืมน้ำมันที่ปลูกไว้ประมาณ 3 ไร่ ให้ผลผลิตประมาณ 2 ตันต่อครึ่งเดือน ช่วงแรกหลังจากปลูกทุเรียนทำการลงกล้วยน้ำว้ากล้วยหอมรวมกันประมาณ 200 ก่อ ให้ผลผลิต ประมาณ 200 กิโลกรัมต่อการเก็บเกี่ยวและเมื่อผ่านไปประมาณ 1 ปีมะนาวที่ปลูกไว้เริ่มให้ผลผลิตที่ประมาณ 50 ถึง 100 กิโลกรัมต่อเดือน จะเห็นได้ว่าเกษตรกรเริ่มมีรายรับจากพืชร่วมที่ปลูกร่วมกับทุเรียนสวนพืชผักสวนครัวที่ปลูกไว้จะเริ่มให้ผลผลิตหลังจากปลูกประมาณ 1-2 เดือนทำให้คุณแจ้ง มีรายได้ ที่มาจากพืชผักสวนครัว กล้วย และมะนาว ก่อนที่จะมีรายได้หลักจากทุเรียน แต่การปลูกทุเรียนจะมีการลงทุนสูงใน

ช่วงแรกเนื่องจากการปลูกทุเรียนจำเป็นต้องใช้น้ำมากคุณแจ้งได้รับชุดโซล่าเซลล์พร้อมเครื่องสูบน้ำจากโครงการของการยางแห่งประเทศไทยทำให้ลดค่าใช้จ่ายตรงนี้ไม่ได้ส่วนหนึ่ง แต่ยังมีค่าใช้จ่ายจากการเดินระบบน้ำในสวนทุเรียน เมื่อทุเรียนอายุได้ 3-4 ปีคุณแจ้งจำเป็นต้องตัดกล้วยทิ้ง เนื่องจากปัญหาโรคที่จะเกิดในทุเรียนนอกจากนี้ยังต้องลดปริมาณการปลูกมะนาวด้วยเช่นกัน ดังนั้นเมื่อถึงปีที่ 5 คุณแจ้งจะมีรายได้หลักจากทุเรียน และจะมีรายได้เสริมจาก พืชผักสวนครัว กล้วยน้ำว้ากล้วยหอม และมะนาว เพียงเล็กน้อย เนื่องจากการปลูกที่หนาแน่นจะส่งผลต่อการเกิดโรคในทุเรียน และจะมีรายได้อีกส่วนหนึ่งจากปาล์มน้ำมันที่อยู่ในแปลงติดกันเนื่องจากบริเวณปลูกปาล์มน้ำมัน เป็นที่ต้ำมีน้ำท่วมในช่วงฤดูฝนทำให้ไม่สามารถปลูกทุเรียนได้ มีการเข้าร่วมอบรมกับหน่วยงานต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ

การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางเศรษฐศาสตร์ในโครงการพืชรวมยางของคุณแจ้ง ที่ทำการปลูกแบบผสมผสาน ซึ่งคุณแจ้งได้เลือกการปลูกยางหันมาปลูกไม้ผลผสมผสานแทนโดยพืชหลักของคุณแจ้งได้แก่ทุเรียน ในช่วงปีแรกได้ผลตอบแทนจากพืชผักสวนครัว มะนาวกล้วยขนุน ซึ่งมีรายได้ต่อเนื่องส่งผลให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิของคุณแจ้งมีมูลค่าที่ค่อนข้างสูงอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนอยู่ที่ 7.11 มีผลมาจากจะมีรายได้ต่อเนื่อง จากพืชผักสวนครัว กล้วย ขนุน มะนาว ซึ่งให้รายได้ตั้งแต่ปีแรกของการทำโครงการ นอกจากนี้ยังมีรายได้เสริมจากแปลงปาล์มน้ำมัน และอัตราผลตอบแทนภายในโครงการอยู่ 12.85 เปอร์เซ็นต์ อันเนื่องมาจากใช้เวลาในการคำนวณการดำเนินโครงการเพียง 6 ปี ถ้าคำนวณมากกว่านี้ผลตอบแทนของทุเรียนอาจจะสูงขึ้นทำให้อัตราผลตอบแทนภายในโครงการสูงขึ้นด้วย

นายสมศักดิ์ พรหมชาติ

หมู่ที่ 3 ต.ลำพูน อ.เมือง จ.นราธิวาส

3. นายสมศักดิ์ พรหมชาติ หมู่ที่ 3 ต.ลำพู อ.เมือง จ.นราธิวาส

มีพื้นที่สวนยางจำนวน 4 ไร่ ปัจจุบันปลูกยางใหม่พันธุ์ RRIM 600 บนเนื้อที่ประมาณ 4 ไร่ ยางพาราอายุ 3 ปี ปลูกพืชร่วมร่วมยาง เป็นเวลา 3 ปี พร้อมปลูกยาง ได้รับการสนับสนุนโซล่าเซลล์จากการยางแห่งประเทศไทย ตัวเกษตรกรมีความรู้ เข้าร่วมอบรมหาความรู้ตลอด เน้นปลูกพืชผักสวนครัว เนื่องจากมีรายได้เข้าเกือบทุกวันมีระยะเวลาเก็บเกี่ยวสั้น ใช้พื้นที่ไม่มากนัก ปัญหาสำคัญในที่แปลงนี้คือน้ำท่วมในช่วงน้ำหลากในหน้าฝนทำให้ต้องมีการจัดการที่ดี เพื่อให้เกิดความเสียหายน้อยที่สุด คาดว่าเมื่อมีการทำสะพานและขุดลอกคลองและแม่น้ำปัญหานี้จะหมดไป มีการนำพืชผักที่ปลูกเองไปประกอบอาหารในครัวเรือน ในอนาคตจะเพิ่มการปลูกไม้ยืนต้น และไม้ผลในสวนยางเพิ่มเนื่องจากเมื่อยางโตทำให้ไม่สามารถปลูกผักได้ อาจมีการปลูกที่ต้องการแสงน้อยเช่นพืชตระกูลข่า พืชที่ปลูก พืชผัก ได้แก่ โหระพา ผักชีพีน้อย ตะไคร้ โป๊ยะ ขมิ้นชัน ถั่วเขียว ข้าวโพด กระเจี๊ยบเขียว ผักโขม มะละกอ ขนุน ทุเรียน มันเหลือง ซึ่งสามารถเก็บเกี่ยวได้เกือบทุกวันทำให้มีรายได้ต่อเนื่อง และตลาดยังเปิดกว้างมีความต้องการสูง ราคาดี ปัญหาจากการสร้างสะพานทำให้น้ำท่วมส่งผลให้ทุเรียน และพริกไทยที่ปลูกไว้ตายบางส่วน มีแผนจะปลูกใหม่ในปี 2564 นี้ จากการที่ได้รับชุดโซล่าเซลล์พร้อมเครื่องสูบน้ำจากโครงการของการยางแห่งประเทศไทยทำให้ลดค่าใช้จ่ายตรงนี้ได้ส่วนหนึ่ง เนื่องจากการปลูกพืชผักจำเป็นต้องใช้น้ำมาก เกษตรกรและภรรยาจึงจำเป็นต้องใช้เวลาเลิกจากงานประจำในช่วงเย็น และวันหยุดทำพืชร่วมยาง เป็นการเพิ่มรายได้ ปัญหาสำคัญในช่วงที่ผ่านมาคือน้ำท่วม และผลิตไม่ทันความต้องการ และบางช่วงราคาสินค้าเกษตรตกเนื่องจากการเข้ามาตีตลาดของสินค้าที่นำเข้ามาจากต่างถิ่น การทำพืชร่วมยางจะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้ระหว่างการรอให้ยางมีผลผลิต และมีรายได้ต่อเนื่อง การจัดการและความรู้จึงมีความสำคัญ

จากการประเมินผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์ พบว่าโครงการนี้ให้ผลตอบแทนที่คิดเป็นมูลค่าสูงคุ้มกับการลงทุน อันเนื่องมาจากผลตอบแทนที่สูงมีสาเหตุมาจากความต่อเนื่องของการบริหารจัดการแปลงผักสวนครัวที่มาจากองค์ความรู้ที่จะใช้ในการบริหารจัดการ ถ้าทำโครงการนี้เป็นเวลา 6 ปี ผลตอบแทนทั้งหมดของโครงการมีมูลค่าสูงกว่าหรือเท่ากับต้นทุนซึ่งเป็นมูลค่าปัจจุบันของโครงการมีค่าสูงมาจากรายได้ของพืชผักสวนครัว และผลิตรายอื่น ๆ ที่มาจากการจัดการที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นการวางแผนและการจัดการที่ดีจำเป็นต่อการดำเนินโครงการพืชร่วมยาง ในกรณีของคุณสมศักดิ์ ที่มีอัตราผลตอบแทนภายในโครงการที่สูงมากถึง 73.50 เปอร์เซ็นต์ อาจเนื่องมาจากการปลูกผสมผสานของคุณสมศักดิ์มีรายได้ตลอดจากการปลูกพืชผักสวนครัวที่ให้ผลตอบแทนสูงมาก เนื่องจากพืชผักสวนครัวเป็นที่ต้องการของตลาด และคุณสมศักดิ์มีการจัดการแปลงที่ดีทำให้มีผลผลิตต่อเนื่องซึ่งผลที่จะขาดในช่วงน้ำท่วมประมาณ 1 เดือนต่อปีเท่านั้น

4. นายมะหะมาซาเบห์ มาหะมะม.6 ต.บาเจาะ อ.บาเจาะ จ.นราธิวาส

NPV -104,185.64

BCR 2.00

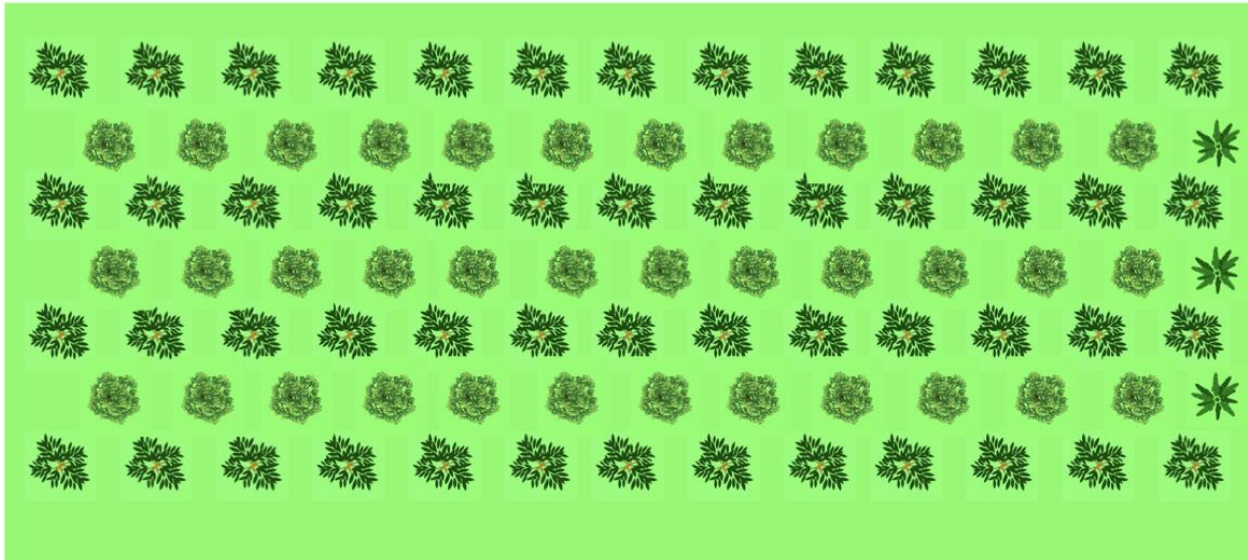
IRR -19.07

พื้นที่สวนยาง 2.8 ไร่ ปลูกลายใหม่พันธุ์ RRIM 600 เป็นสวนยางปลูกใหม่อายุประมาณ 1 ปี อยู่ใกล้ภูเขา ไม่ได้ติดถนนสาธารณะในเขตพื้นที่สีแดงเข้มจากเหตุการณ์ความไม่สงบของสามจังหวัดชายแดนใต้ตอนเข้าพื้นที่ที่มีผู้ใหญ่บ้านกำนันเข้ามาสังเกตการณ์ เนื่องจากพื้นที่ใกล้ภูเขาทำให้มีความสมบูรณ์ทางธรรมชาติสูงต้นยางพารา และพืชที่ปลูกร่วมกับยางพาราได้รับความเสียหายจากหนูป่า และลิงที่เข้ามาในพื้นที่ พืชที่ปลูกร่วมได้แก่ ทุเรียน ร่วมกับยางพาราซึ่งเป็นพืชหลัก ปัจจุบันมีการปลูกพืชผักสวนครัวในพื้นที่น้อยลงเนื่องจากได้รับความเสียหายจากหนูป่า พืชที่ปลูกได้แก่ ตะไคร้ มะเขือ พริก กลัวย ถั่วพู ในช่วงมีการระบาดของโรคไวรัสโควิด 19 ได้ทำการปลูกพืชผักสวนครัวอย่างจริงจังเนื่องจากมีการปิดพื้นที่ ปัจจุบันมีการทำพืชผักสวนครัวน้อยลงเนื่องจากไปรับจ้างก่อสร้างซึ่งได้รายได้ที่มั่นคงกว่า ปัญหาสำคัญคือปลูกลายพาราระยะใกล้มากคือ ระยะ 8 * 2 เมตร และมีการปลูกทุเรียนแทรกระหว่างร่องยางทำให้ระยะปลูกชิดคาดว่าอาจทำให้ได้ผลผลิตน้อยลง การปลูกพืชผักสวนครัวก็ไม่ได้ปลูกลูกมากนัก พื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ดี อันเนื่องมาจากโครงการให้ผลตอบแทนที่น้อยมีสาเหตุมาจากการขาดแคลนแรงงานขาดแคลนการลงทุนขาดแคลนองค์ความรู้ที่จะใช้ในการบริหารจัดการ ไม่เหมาะสมเป็นแปลงตัวอย่างอาจเนื่องมาจากการขาดการศึกษาเรื่องการปลูกพืชร่วมยางอาจจะส่งผลต่อปริมาณผลผลิตในอนาคต

จากการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางเศรษฐศาสตร์ของโครงการพืชร่วมยาง โครงการพืชร่วมยางของคุณมะหะมาซาเบห์มีจุดอ่อนสำคัญตั้งแต่การวางแผนการปลูกลายร่วมกับทุเรียนที่มีการจัดการแปลงที่ค่อนข้างไม่ตรงกับแนวปฏิบัติทางวิชาการ เนื่องจากมีการปลูกที่ระยะชิดมาก นอกจากนี้ยังมีการจัดการพืชร่วมยังไม่เป็นระบบคือ

มีการกลุ่มเฉพาะช่วงที่มีเวลาว่าง ส่งผลให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิ มีอัตราติดลบเกิดจากการมีการลงทุนที่ให้ผลตอบแทนที่ต่ำ โดยเฉพาะช่วง 3 ปีแรกที่ได้รับผลตอบแทนต่ำมาก ในอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนเมื่อวิเคราะห์แล้วพบว่า ผลตอบแทนของทั้งหมดของโครงการมีราคาสูงกว่าหรือเท่ากับมูลค่าของโครงการ เนื่องมาจากโครงการพีชรวมยาง โครงการนี้มีการลงทุนที่ต่ำและยางพาราเมื่อให้ผลผลิตในช่วงปีที่ 6 และทุเรียนที่ให้ผลผลิตในช่วงปีที่ 4 ให้ผลตอบแทนที่สูง แต่เมื่อวิเคราะห์ถึงอัตราผลตอบแทนภายในโครงการพบว่าโครงการนี้มีค่า -19.07 เปอร์เซนต์ เนื่องมาจากผลตอบแทนที่ได้ไม่สามารถชดเชยค่าดอกเบี้ยที่เพิ่มขึ้น และค่าเสียโอกาสที่เกิดขึ้นในโครงการ

5. นายนฤชาติ ศรีสุวรรณ ต.บาเจาะ อ.บาเจาะ จ.นราธิวาส

NPV -215,036.35

BCR 0.74

IRR -25.82

พื้นที่สวนยาง 4 ไร่ ปลูกลูกยางใหม่พันธุ์ RRIM 600 คุณนฤชาติ ศรีสุวรรณ ประกอบอาชีพหลักเป็นข้าราชการทำสวนยางพาราเป็นอาชีพเสริมโดยปลูกลูกยางพาราร่วมกับไม้ยืนต้น เป็นสวนยางปลูกใหม่อายุประมาณ 1 ปี ในพื้นที่ลุ่มทำให้เกิดน้ำท่วมทุกปีพื้นที่ไม่ติดถนนใหญ่ทำให้เดินทางเข้าแปลงยางลำบาก หลักแนวคิดของเจ้าของสวนต้องการปลูกไม้ยืนต้นขนาดใหญ่สลับกับต้นยางโดยทำการขยายขนาดร่องปลูกออกไปอยู่ที่ประมาณ 2 * 10 เมตร และปลูกไม้ยืนต้นได้แก่ยางนา ตะเคียน กันเกรา พยอม ซึ่งเป็นไม้เศรษฐกิจที่มีมูลค่าสูง เพื่อหวังสร้างรายได้ในระยะยาวด้วยการปลูกค่อนข้างชิด เพื่อใช้เทคนิคตัดสางเพื่อขยายระยะ หรือขุดล้อมไม้ขายในช่วงแรกเพื่อหารายได้มีอะไรไม่รู้จะใส่อะไร ในแปลงยางพารามีการปลูกกล้วยน้ำว้าเล็กน้อยไม่สามารถคาดหวังผลผลิตได้มากนักเนื่องจากมีการท่วมของน้ำทุกปีและพื้นที่สวนอยู่ห่างไกลทำให้ถูกขโมยผลผลิตได้ง่าย

จากการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางเศรษฐศาสตร์ของโครงการพืชร่วมยางของคุณนฤชาติมีลักษณะการปลูกลูกยางพาราร่วมกับพืชเศรษฐกิจที่เป็นไม้ยืนต้นข้อจำกัดคือ ถ้าเป็นโครงการระยะยาวมักจะให้ผลตอบแทนที่สูงเมื่อจัดอยู่ในโครงการระยะสั้นมีระยะเวลาโครงการอยู่ที่ประมาณ 6 ปี โครงการจะสิ้นสุดเมื่อยางพาราให้ผลผลิต ดังนั้นพบว่ามูลค่าปัจจุบันสุทธิของโครงการเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาดำเนินโครงการ 6 ปี โครงการพืชร่วมยางนี้จะมีมูลค่าโครงการติดลบ แม้ว่าอัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนจะมีค่ามากกว่า 0 เนื่องจากยางพาราเริ่มให้ผลผลิตเมื่อปีที่ 6 ส่วนอัตราผลตอบแทนภายในโครงการพบว่ามีมูลค่าติดลบ ดังนั้นโครงการนี้การทำพืชร่วมยางร่วมกับการปลูกพืชเศรษฐกิจที่เป็นไม้ยืนต้นอัตราผลตอบแทนภายในโครงการจะให้ผลดีถ้าเป็นโครงการระยะยาวที่มีระยะเวลาโครงการมากกว่า 10 ปีเป็นต้นไป ซึ่งเป็นระยะเวลาที่สามารถได้รับรายได้จากการขายไม้ ทั้งในรูปแบบเนื้อไม้หรือไม้ล้อมได้

6. นางซารีพะห์ ส่วนเพ็ง ม.3 ต.โคกเคียน อ.เมือง จ.นราธิวาส

NPV = มูลค่าปัจจุบันสุทธิ -37,313.32

BCR = อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อทุน 4.77

IRR = อัตราผลตอบแทนภายใน 0.52

พื้นที่สวนยาง 5.4 ไร่ ปลูกลูกยางใหม่พันธุ์ RRIM 600 การจัดการเป็นสามีของคุณซารีพะห์ ส่วนเพ็ง เป็นคนดำเนินงานเป็นสวนยางปลูกใหม่อายุประมาณ 1 ปี เป็นพื้นที่ลาดชัน ระบบการปลูกเป็นการปลูกแบบผสมผสานมีการปลูกลูกยางพาราระยะ 2 * 8 เมตร ระหว่างร่องยางพารามีการปลูกทุเรียนแทรก สวนยางได้รับผลกระทบจากวัชของชาวบ้านที่มีการเลี้ยงแบบปล่อยหากินในพื้นที่เป็นพื้นที่สูงมีแหล่งน้ำที่เป็นบ่อขุดหน้าดินขยายขนาดใหญ่ที่มีการเก็บน้ำฝนจำนวนมากได้รับการสนับสนุนโซล่าเซลล์จากการยางแห่งประเทศไทยทำให้สามารถปลูกพืชที่อื่นที่ต้องการน้ำเยอะได้ ระยะเริ่มแรกมีการปลูกทุเรียนสลับกับยางพารา และมีต้นสะตอที่ปลูกอยู่เดิมจำนวน 2 ต้น ปัจจุบันได้มีการปลูกพืชสวนเสริมเข้าไปได้แก่ กลั้ว สับปะรด ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรเกษตรกรเป็นข้าราชการเกษียณทำให้มีเวลาร่วมดูแล รวมถึงมีทุนทรัพย์ในการจัดการ เนื่องจากเป็นพื้นที่ลาดชันลักษณะดินเป็นดินลูกรังทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ มีหินปะปนอยู่ในดินจำนวนมากจากพื้นที่ลาดชันที่คอยชะหน้าดินออกมาในช่วงฝนตกในช่วงแรกเกษตรกรยังไม่มีรายได้จากสวนยางแปลงนี้ แต่จะมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการขายกลั้ว สับปะรด และสะตอที่ปลูกร่วมกับสวนยางพารา ระหว่างรอผลผลิตจากยางพารา ลักษณะแปลงยางพาราขาดความโดดเด่น ไม่สามารถนำมาใช้ในการอ้างอิงการปลูกพืชแซมสวนยางได้ เนื่องจากมีการปลูกพืชร่วมที่ค่อนข้างน้อยและการปลูกพืชร่วมไม่ได้หวังผลกำไรแต่เน้นบริโภคและแจกจ่ายให้เพื่อนบ้านหรือบุคคลใกล้เคียง รวมทั้งการจัดการยังขาดความต่อเนื่อง

จากการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางเศรษฐศาสตร์ของโครงการพีชรวมยางของคุณชาวีพะห์ พบว่ามีผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์อยู่ในเกณฑ์ต่ำเนื่องจากโครงการมีการสร้างรายได้น้อยส่งผลให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิของโครงการมีค่าติดลบเนื่องจาก 3 ปีแรกโครงการมีรายได้ต่ำ เนื่องจากโครงการมีต้นทุนที่ค่อนข้างต่ำทำให้อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนยังมีค่าเป็นบวกอยู่ที่ 4.77 ทั้งนี้เนื่องจากโครงการของเกษตรกรได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากการยางแห่งประเทศไทยที่ไม่ได้นำมาคิดเป็นต้นทุนก่อนเข้าร่วมโครงการถ้ามีการคิดต้นทุนก่อนเข้าร่วมโครงการตามปกติผลตอบแทนต่อต้นทุนอาจจะต่ำลง นอกจากนี้ยังพบว่าอัตราผลตอบแทนภายในโครงการมีค่าอยู่ที่ 0.50 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งเป็นผลตอบแทนที่ค่อนข้างต่ำแม้ว่าผลตอบแทนมีค่าอยู่ในเกณฑ์บวก แต่เมื่อเทียบแล้วโครงการนี้จัดอยู่ในโครงการที่มีผลตอบแทนไม่คุ้มทุน แต่เมื่อโครงการมีระยะโครงการมากกว่า 6 ปี จะทำให้รายได้จากยางพาราและทุเรียนสูงขึ้นอาจจะส่งผลให้อัตราผลตอบแทนภายในโครงการมีเปอร์เซ็นต์ที่สูงขึ้นเช่นกัน

จังหวัดนครศรีธรรมราช

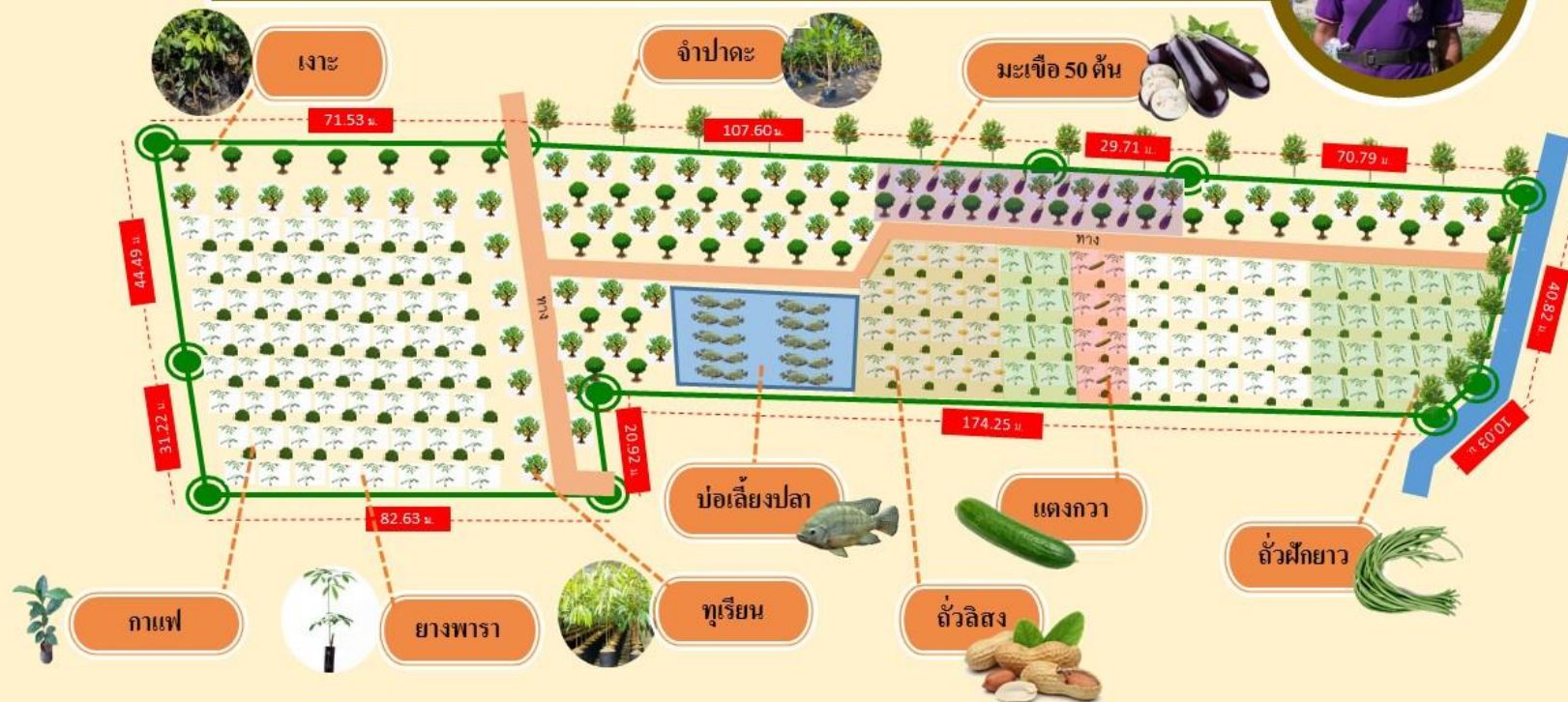
1. พื้นที่อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย 3 แปลง ได้แก่

1.1 แปลง นายอุดม ปรีชา

	ยางพันธุ์ดี ระยะ 3X7 ม.	จำนวน 388 ต้น	
	ทุเรียน ระยะ 8X8,10X10 ม.	จำนวน 44 ต้น	
	เงาะ ระยะ 10X10 ม.	จำนวน 31 ต้น	
	กาแฟ ระยะ 3.5 ม.	จำนวน 316 ต้น	
	จำปาตะ (ริมแนวเขตพื้นที่)	จำนวน 20 ต้น	
	ปลานิล (พ่อแม่พันธุ์)	จำนวน 20 ตัว	
	ถั่วลิสง	ขายได้ 10,000 บาท	
	ถั่วฝักยาว	ขายได้ 10,000 บาท	
	แตงกวา	ยังไม่เก็บผลผลิต	

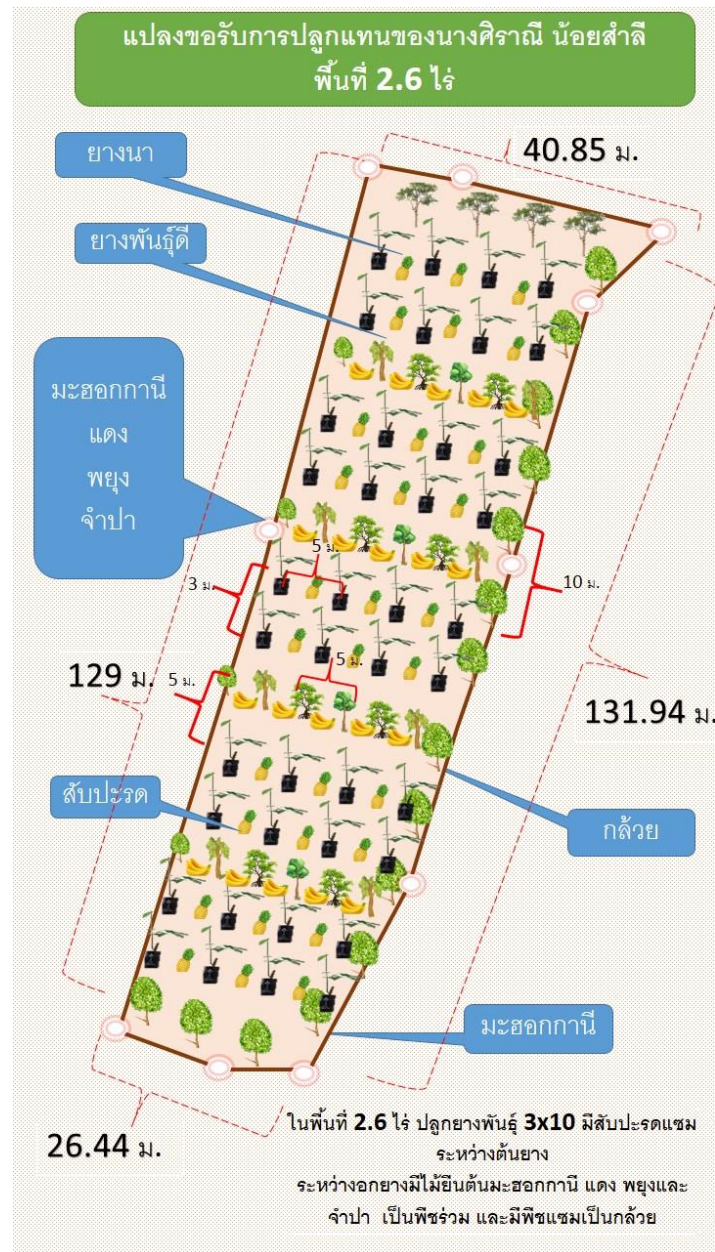
แปลงขอรับการส่งเสริมและสนับสนุนให้การปลูกแทน

นายอุดม ปรีชา พื้นที่ 9.30 ไร่

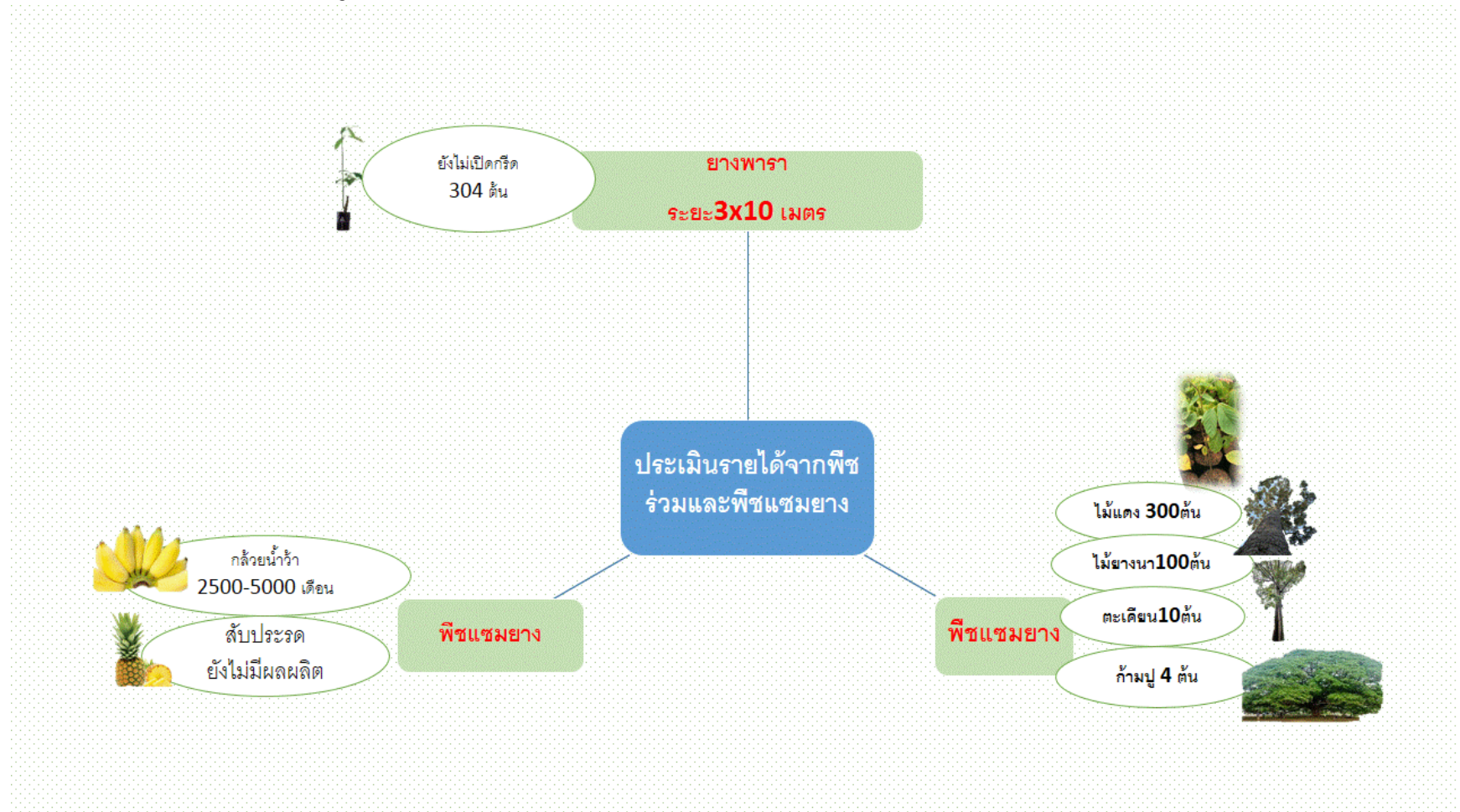

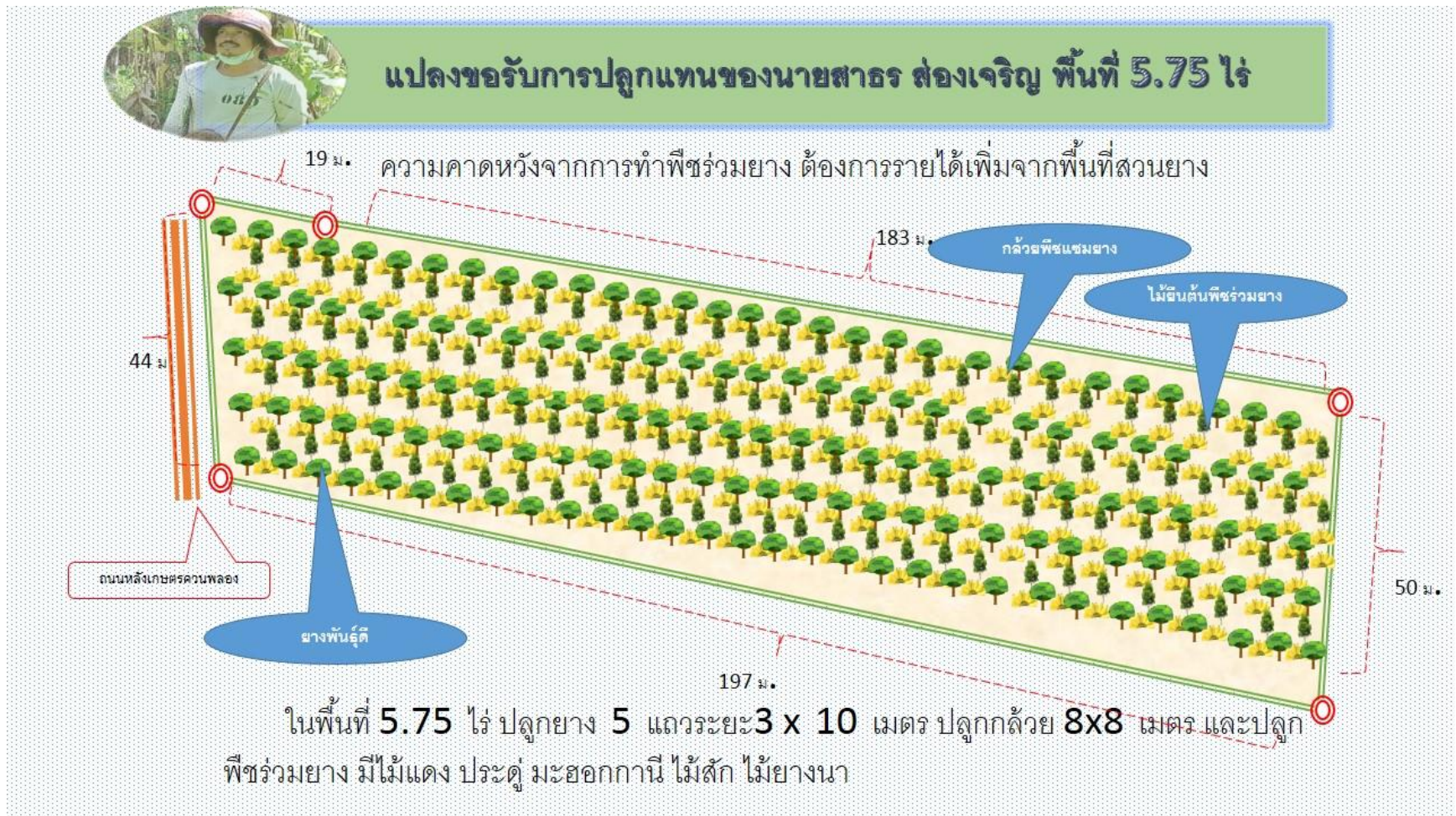
1.2 แปลง นางศิริณี น้อยสำลี

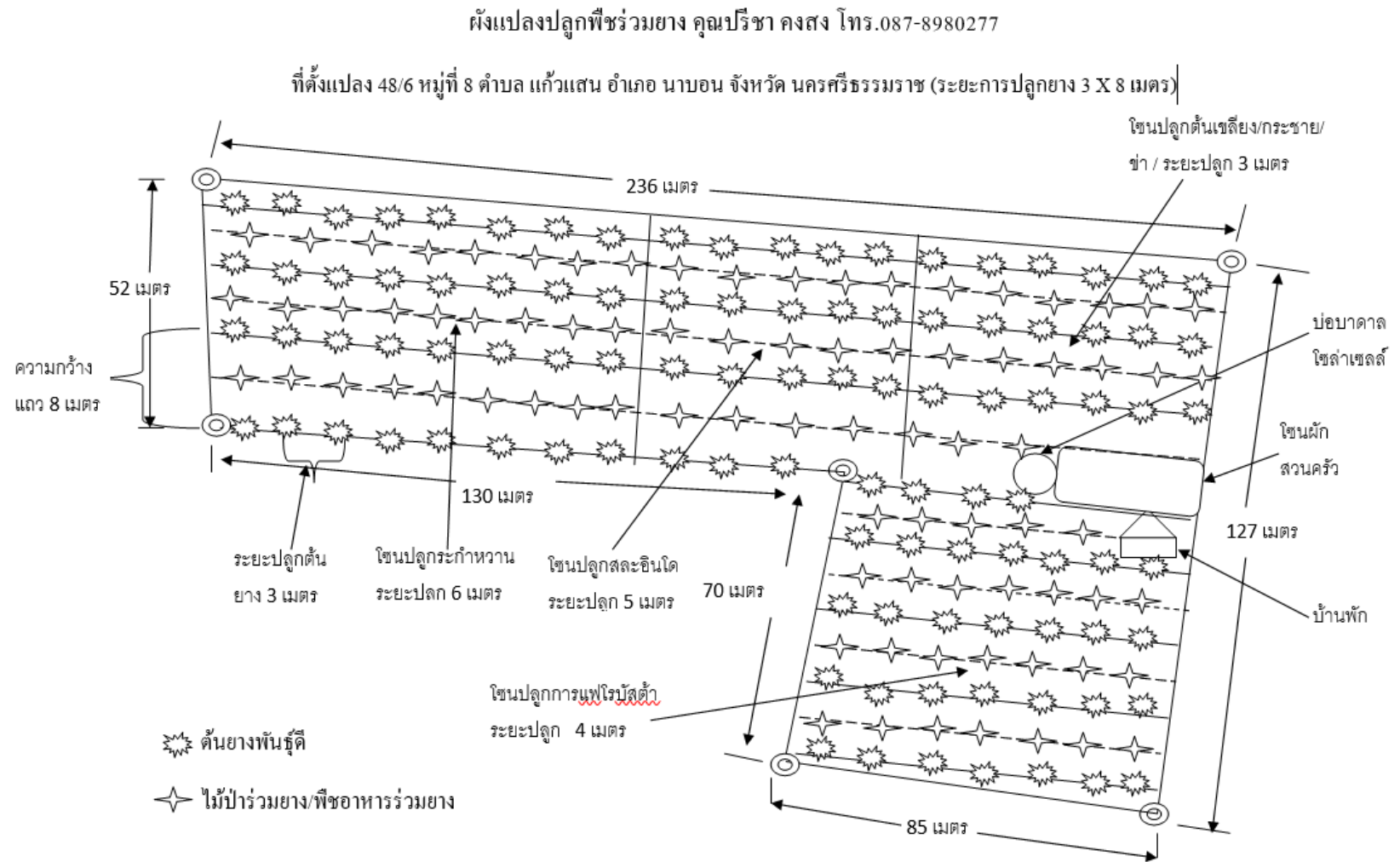
1.3 แปลง นายสาร ส่องเจริญ

2. พื้นที่อำเภอนาบอน จังหวัดนครศรีธรรมราช ประกอบด้วย 5 แปลง ได้แก่

2.1 แปลงคุณปรีชา คงสง

การทำพืชร่วมยางของเกษตรกรชาวสวนยางที่ขอรับการปลูกแทนแบบผสมผสานโดยมียางพาราเป็นพืชหลัก

นายปรีชา คงสง

ที่อยู่/ที่ตั้งแปลง เลขที่ 48/6 หมู่ที่ 8 ตำบล แก้วแสน อำเภอ นาบอน จังหวัด นครศรีธรรมราช โทร.087-8980277

หลักฐานที่ดิน นส.4 จ. เลขที่ 12063 เนื้อที่ 10-2-90 ไร่

ความคาดหวังจากการทำพืชร่วมยาง: ต้องการให้มีพืชที่หลากหลาย เป็นคลังอาหารในครอบครัว เป็นการลดรายจ่าย ส่วนที่เหลือสามารถแบ่งปัน หรือขายได้ และที่สำคัญมีความสุขที่ได้ปลูกได้ทำ

รายละเอียดต้นทุนอาชีพ				
กิจกรรมพืช/สัตว์	รายการ	รายได้(บาท)	ต้นทุน / ค่าใช้จ่าย (บาท)	หมายเหตุ
ปลูกกาแฟพันธุ์โรบัสต้า	ค่าพันธุ์กาแฟ		6,000.00	
ปลูกต้นขี้เหล็ก	ค่าพันธุ์ต้นขี้เหล็ก		2,000.00	
ปลูกต้นสละอินโดนีเซีย	ค่าพันธุ์สละอินโด		2,000.00	
ปลูกไม้ป่าร่วมยาง	ค่าพันธุ์ไม้ป่า		700.00	ต้นมะฮอกกานี/พยูง
เลี้ยงไก่พื้นเมือง	ค่าอาหารไก่		3,000.00	ข้าวโพด/ข้าวเปลือก
เลี้ยงผึ้งโพรงไทย		4,500.00		น้ำผึ้ง 15 ขวดๆละ 300 บาท

ชนิดและจำนวนพืชที่ปลูกในแปลง

ที่	ชนิดพืช/สัตว์	จำนวน (ต้น/ตัว)	ราคาพันธุ์พืช/สัตว์ (บาท/หน่วย)	รวมเป็นเงิน (บาท)	หมายเหตุ
1	ต้นยางพันธุ์ดี (RRIT251)	600	-	-	ยางเปิดกรีดแล้ว
2	ต้นกล้วยน้ำว้า	5	-	-	ขยายพันธุ์เอง
3	ต้นมะขาม	1	-	-	ขยายพันธุ์เอง
4	ต้นเนียง	4	-	-	ขยายพันธุ์เอง
5	มะพร้าว	1	-	-	ขยายพันธุ์เอง
6	ต้นทุเรียน	3	80	240	
7	ต้นสะท้อน	1	-	-	ขยายพันธุ์เอง
8	ต้นสะตอ	3	-	-	ขยายพันธุ์เอง
9	ต้นมันปู	3	-	-	ขยายพันธุ์เอง
11	ต้นสัก	3	-	-	ขยายพันธุ์เอง
12	ต้นกาแฟโรบัสต้า	200	30	6,000.00	
13	ต้นเนียง	10	-	-	ขยายพันธุ์เอง
14	ต้นเขลิยง	100	20	2,000	
15	ต้นกระชายขาว	200	-	-	ขยายพันธุ์เอง
16	ต้นสละอินโด	50	40	2,000	
17	ต้นข่า	100	-	-	ขยายพันธุ์เอง

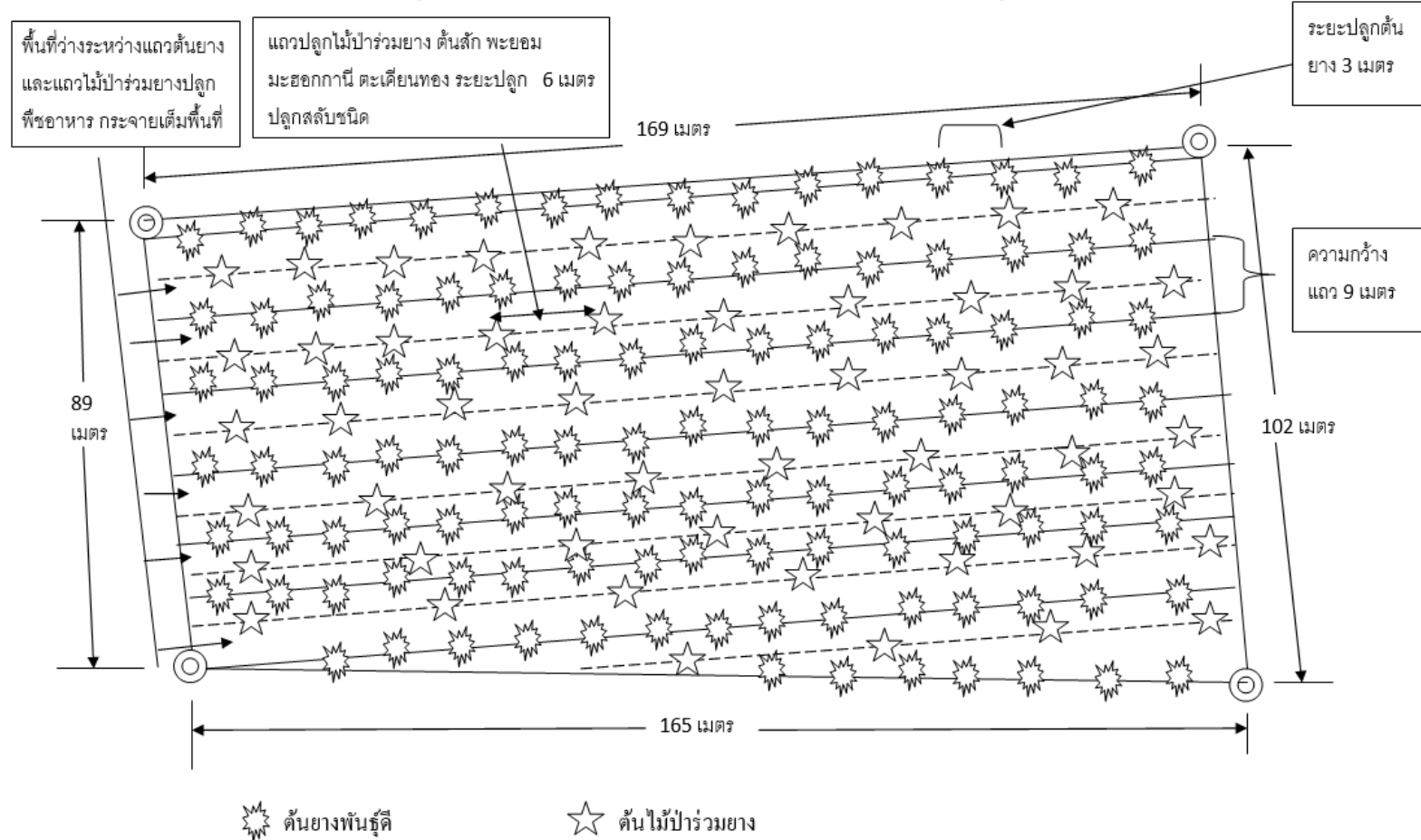
ที่	ชนิดพืช/สัตว์	จำนวน (ต้น/ตัว)	ราคาพันธุ์พืช/สัตว์ (บาท/หน่วย)	รวมเป็นเงิน (บาท)	หมายเหตุ
18	ต้นระกำหวาน	100	-	-	ขยายพันธุ์เอง
19	ต้นไผ่หวาน	2	-	-	ขยายพันธุ์เอง
20	ต้นขมิ้นขาว	50	-	-	ขยายพันธุ์เอง
22	ต้นชะมวง	3	-	-	ขยายพันธุ์เอง
23	ต้นมะอึกรั้วหนาม	10	-	-	ขยายพันธุ์เอง
24	ต้นชะพลู	2 กอขยาย	-	-	ขยายพันธุ์เอง
25	ต้นมะนาว	1	-	-	ขยายพันธุ์เอง
26	ต้นหมาก	9	-	-	ขยายพันธุ์เอง
27	ต้นลองกอง	1	-	-	ขยายพันธุ์เอง
28	พริกไทย	2	-	-	ขยายพันธุ์เอง
29	ต้นมะม่วงไข่ปลา	1	-	-	ขยายพันธุ์เอง
30	ต้นท้อ	10	-	-	ขยายพันธุ์เอง
31	ต้นฉิ่ง	2	-	-	ขยายพันธุ์เอง
32	ต้นมะฮอกกานี	50	10	500	
33	ต้นพยูง	20	10	200	
34	ต้นสมุยหอม	2	-	-	ขยายพันธุ์เอง
35	ต้นเทียน	10	-	-	ขยายพันธุ์เอง

ที่	ชนิดพืช/สัตว์	จำนวน (ต้น/ตัว)	ราคาพันธุ์พืช/สัตว์ (บาท/หน่วย)	รวมเป็นเงิน (บาท)	หมายเหตุ
36	ต้นบุกเกียง	15	-	-	ขยายพันธุ์เอง
37	ต้นหญ้านาง	1	-	-	ขยายพันธุ์เอง
38	มะละกอ	3	-	-	ขยายพันธุ์เอง
39	ต้นอ้อดิบ	3	-	-	ขยายพันธุ์เอง
40	มะม่วงหิมมะพาน	1	-	-	ขยายพันธุ์เอง
41	ดีปลีเชือก	1	-	-	ขยายพันธุ์เอง
42	บวบ/เสาวรส	1 ค้าง	-	-	ขยายพันธุ์เอง
43	วอเตอร์เครส	2 กอขยาย	-	-	ขยายพันธุ์เอง
44	ไก่พื้นเมือง	50	-	-	ขยายพันธุ์เอง
45	เลี้ยงผึ้งโพรงไทย	5 ลัง	-	-	ขยายพันธุ์เอง
46	พริกขี้หนู	3	-	-	ขยายพันธุ์เอง
47	ตะไคร้	3	-	-	ขยายพันธุ์เอง

2.2 แปลงคุณลิขิต บุตรมิตร

ผังแปลงปลูกพืชร่วมยาง คุณลิขิต บุตรมิตร โทร.061-2575466

ที่ตั้งแปลง 131/1 หมู่ที่ 4 ตำบล กุแกหาระ อำเภอ ห้วยใหญ่ จังหวัด นครศรีธรรมราช (ระยะปลูกยาง 3 X 9 เมตร)

การทำพืชร่วมยางของเกษตรกรชาวสวนยางที่ขอรับการปลูกแทนแบบผสมผสานโดยมียางพาราเป็นพืชหลัก

นายลิขิต บุตรมิตร

ที่อยู่/ที่ตั้งแปลง เลขที่ 131/1 หมู่ที่ 4 ตำบล กุแหร อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัด นครศรีธรรมราช โทร.061-2575466

หลักฐานที่ดิน สปก.4-01 ข เลขที่ 6059 เนื้อที่ 10-3-40 ไร่

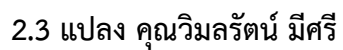
ความคาดหวังจากการทำพืชร่วมยาง: เพื่อลดต้นทุนการผลิต เพิ่มรายได้จากพืชร่วมยาง มีพืชผักปลอดสารพิษไว้บริโภค รักษาสิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศน์ รวมถึงมีไม้พาร่วมยาง เป็น เป็นมรดกให้กับลูกหลาน

รายละเอียดต้นทุนอาชีพ				
กิจกรรมพืช/สัตว์	รายการ	รายได้(บาท)	ต้นทุน / ค่าใช้จ่าย (บาท)	หมายเหตุ
ยางพันธุ์ดี (RRIM600)	ค่าพันธุ์ยาง(ยางตาเขียว)		6,000.00	ปลูกยาง เดือน มิถุนายน 2562
	ค่าพันธุ์ยาง(ปลูกซ่อม)		11,500.00	ยางชำถุง 500 ต้นๆละ 23 บาท
	ค่าปุ๋ย		3,000.00	ปุ๋ยสูตร 20-8-20
	ค่าเตรียมดิน		40,700.00	
	ค่าจ้างแรงงาน		40,650.00	
ปลูกไม้พาร่วมยาง	ค่าพันธุ์ไม้		3,200.00	(สัก/ตะเคียน/พะยอม/มะฮอกกานี)
ปลูกกล้วยหอม	ค่าพันธุ์กล้วยหอม		800.00	
เลี้ยงไก่พื้นเมือง	ค่าอาหารไก่		500.00	ข้าวโพด/ข้าวเปลือก

ชนิดและจำนวนพืชที่ปลูกในแปลง

ที่	ชนิดพืช/สัตว์	จำนวน (ต้น/ตัว)	ราคาพันธุ์พืช/สัตว์ (บาท/หน่วย)	รวมเป็นเงิน (บาท)	หมายเหตุ
1	ต้นยางพันธุ์ดี (RRIT251)	600	32	19,200	
2	ต้นกล้วยหอม	80	10	800	
3	ต้นกล้วยน้ำว้า	30	10	500	
4	อ้อยคั้นน้ำ	10	-	-	ขยายพันธุ์เอง
5	ไผ่ซางหม่น	20	80	1,600	
6	ต้นผักกูด	40	-	-	
7	ต้นผักบุ้งนา	2 กอ	-	-	ขยายพันธุ์เอง
8	ต้นตะไคร้	10	-	-	ขยายพันธุ์เอง
9	ต้นขมิ้น	20	-	-	ขยายพันธุ์เอง
11	ต้นเผือก	30	-	-	ขยายพันธุ์เอง
12	พริกชี้หนู	10	-	-	ขยายพันธุ์เอง
13	ต้นผักหวาน	20	-	-	ขยายพันธุ์เอง
14	ต้นเขลียง	200	-	-	ขยายพันธุ์เอง
15	ข่า	5	-	-	ขยายพันธุ์เอง
16	ต้นสัก	80	10	800	
17	ต้นพะยอม	80	10	800	

18	ต้นตะเคียนทอง	80	10	800	
19	ต้นมะฮอกกานี	80	10	800	
20	เลียงไก่อ้นเมือง	30			ขยายพันธุ์เอง

การทำพีชร่วมยางของเกษตรกรชาวสวนยางที่ขอรับการปลูกแทนแบบผสมผสานโดยมียางพาราเป็นพืชหลัก

นางวิมลรัตน์ มีศรี

ที่อยู่/ที่ตั้งแปลง เลขที่ 156 หมู่ที่ 3 ตำบล คลองเส อำเภอ ถ้ำพรรณรา จังหวัด นครศรีธรรมราช โทร. 089-5935173

หลักฐานที่ดิน นส.4 จ. เลขที่ 4256 เนื้อที่ 3-3-41 ไร่

ความคาดหวังจากการทำพีชร่วมยาง : ต้องการลดรายจ่าย มีรายได้เสริม มีอาหารปลอดภัยบริโภค เหลือแจกจ่ายหรือขาย เป็นกิจกรรมที่ได้ออกกำลังกาย สุขภาพแข็งแรง และมีความสุข ตามแนวทางแห่งความพอเพียง

รายละเอียดต้นทุนอาชีพ				
กิจกรรมพืช/สัตว์	รายการ	รายได้(บาท)	ต้นทุน / ค่าใช้จ่าย (บาท)	หมายเหตุ
ปลูกต้นยางพันธุ์ดี (RRIM600)			-	
ปลูกกาแฟพันธุ์โรบัสต้า	ค่าพันธุ์กาแฟ		-	
ปลูกต้นเซเลียง	ค่าพันธุ์ต้นเซเลียง		-	
ปลูกต้นไผ่ขางหม่น/ไผ่กิมซุง	ค่าพันธุ์ไผ่		1,140.00	
ปลูกไม้ป่าร่วมยาง	ค่าต้นพันธุ์ไม้ป่า		-	ต้นมะฮอกกานี/พะยอม/กันเกรา จำปาทอง/ตะเคียน/
เลี้ยงไก่พื้นเมือง	ค่าอาหารไก่		2,500.00	ข้าวโพด/ข้าวเปลือก(ค่าใช้จ่ายต่อปี)
เลี้ยงผึ้งโพรงไทย		7,200.00		น้ำผึ้ง 18 ขวดๆละ 400 บาท

ชนิดและจำนวนพืชที่ปลูกในแปลง

ที่	ชนิดพืช/สัตว์	จำนวน (ต้น/ตัว)	ราคาพันธุ์พืช/สัตว์ (บาท/หน่วย)	รวมเป็นเงิน (บาท)	หมายเหตุ
1	ต้นยางพันธุ์ดี (RRIM600)	170	-	-	อายุ 4 ปี
2	ต้นไผ่ช้างหม่น	7	100	700	
3	ต้นไผ่กิมจุ	1	-	-	
4	ต้นไผ่กิมซุง	11	40	440	
5	ต้นพยอม	30	-	-	ป่าไม้จังหวัด
6	ต้นเทียม	5	-	-	ขึ้นเอง
7	ต้นกันเกรา	3	-	-	ป่าไม้จังหวัด
8	บุกคางคก	2	-	-	ขึ้นเอง
9	ต้นตะเคียน	5	-	-	ป่าไม้จังหวัด
11	ต้นเขลียง	60	-	-	ขยายพันธุ์เอง
12	กล้วยน้ำว้า	8	-	-	ขยายพันธุ์เอง
13	ต้นยางสาด	4	-	-	ขยายพันธุ์เอง
14	ต้นมะพร้าว	1	-	-	ขยายพันธุ์เอง
15	ต้นสะตอ	6	-	-	ขยายพันธุ์เอง
16	ต้นกะป้อ	1	-	-	ขึ้นเอง
17	ต้นจำปาทอง	7	-	-	ป่าไม้จังหวัด
18	ต้นสักทอง	1	-	-	ป่าไม้จังหวัด
19	ต้นสละสุมาลี	2	-	-	ขยายพันธุ์เอง
20	กล้วยไข่	9	-	-	ขยายพันธุ์เอง
22	กล้วยหอมทอง	5	-	-	ขยายพันธุ์เอง
23	ต้นดาหลา	2	-	-	ขึ้นเอง
24	ต้นมะฮอกกานี	9	-	-	ป่าไม้จังหวัด
25	ต้นกาแฟโรบัสต้า	22	-	-	ขยายพันธุ์เอง

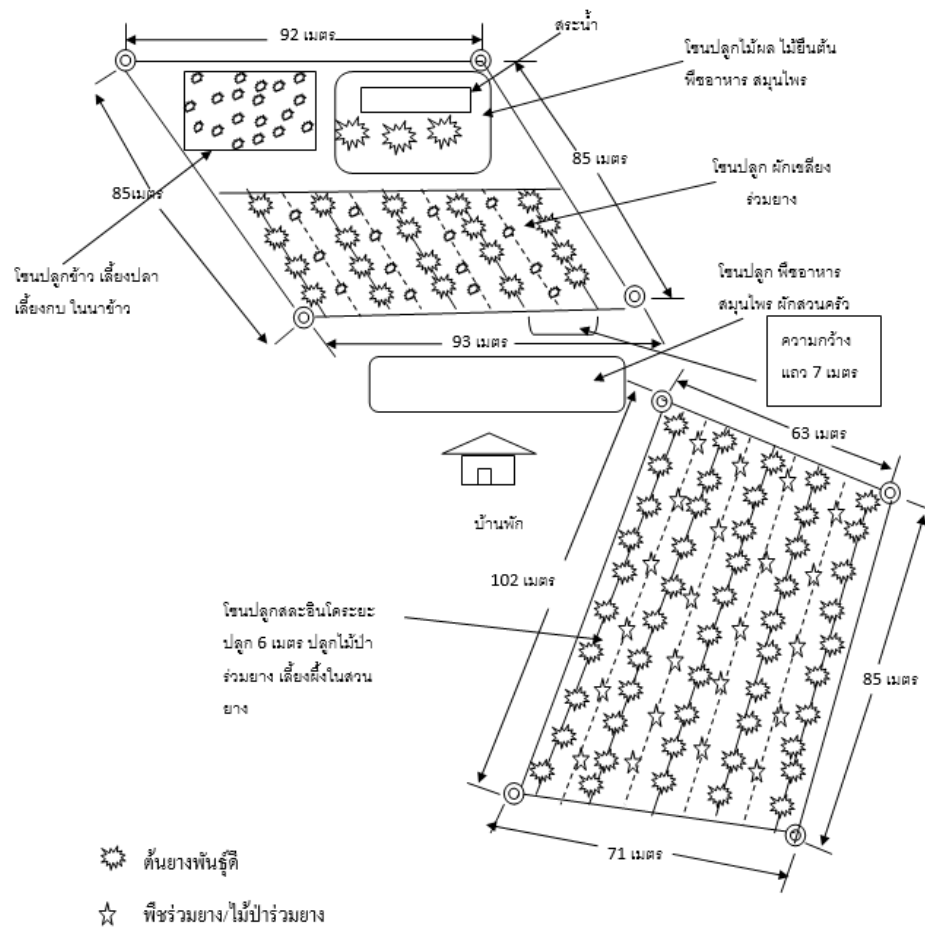
ที่	ชนิดพืช/สัตว์	จำนวน	ราคาพันธุ์พืช/สัตว์	รวมเป็นเงิน	หมายเหตุ
26	ต้นมะไฟกา	1	-	-	ขยายพันธุ์เอง
27	ต้นกล้วยเล็บมือนาง	13	-	-	ขยายพันธุ์เอง
28	ต้นหมาก	9	-	-	ขยายพันธุ์เอง
29	กล้วยหิน	5	-	-	ขยายพันธุ์เอง
30	กล้วยกุ้ง	2	-	-	ขยายพันธุ์เอง
31	สับปะรด	10	-	-	ขยายพันธุ์เอง
32	ต้นมะละกอ	1	-	-	ขยายพันธุ์เอง
33	ต้นกระชาย	20	-	-	ขยายพันธุ์เอง
34	ต้นข่า	10	-	-	ขยายพันธุ์เอง
35	ต้นกระเทียม	10	-	-	ขึ้นเอง
36	ต้นพริกไทย	19	-	-	ขยายพันธุ์เอง
37	ต้นคราบ	1	-	-	ขยายพันธุ์เอง
38	ต้นมะกรูด	1	-	-	ขยายพันธุ์เอง
39	ต้นมะนาว	5	-	-	ขยายพันธุ์เอง
40	ต้นมะเหมาภูหลวง	1	-	-	ขยายพันธุ์เอง
41	ต้นเงาะโรงเรียน	1	-	-	ขยายพันธุ์เอง
42	ต้นมะอึก	5	-	-	ขยายพันธุ์เอง
43	ต้นโหระพา	5	-	-	ขยายพันธุ์เอง
44	ต้นขมิ้น	10	-	-	ขยายพันธุ์เอง
45	ต้นฝรั่งกิมจู	4	-	-	ขยายพันธุ์เอง
46	ทุเรียนเทศ	1	-	-	ขยายพันธุ์เอง
47	ละมุด	1	-	-	ขยายพันธุ์เอง
48	ต้นทองหลาง	1	-	-	ขึ้นเอง
49	ต้นกระเจียว	10	-	-	ขยายพันธุ์เอง
50	ต้นมังคุด	4	-	-	ขยายพันธุ์เอง
51	ต้นมะนาวหวาน	2	-	-	ขยายพันธุ์เอง

ที่	ชนิดพืช/สัตว์	จำนวน	ราคาพันธุ์พืช/สัตว์	รวมเป็นเงิน	หมายเหตุ
52	ต้นจิกนา	1	-	-	ขยายพันธุ์เอง
53	ต้นเผือก	6	-	-	ขยายพันธุ์เอง
54	ต้นชะอม	1	-	-	ขยายพันธุ์เอง
55	ต้นปูลู่	9	-	-	ขยายพันธุ์เอง
56	ต้นขจร	1	-	-	ขยายพันธุ์เอง
57	ต้นสาระแหน่	1	-	-	ขยายพันธุ์เอง
58	ต้นส้มจี๊ด	4	-	-	ขยายพันธุ์เอง
59	ต้นแห้วเลือด	1	-	-	ขยายพันธุ์เอง
60	ต้นเตยหอม	1	-	-	ขยายพันธุ์เอง
61	ต้นตะขลบ	1	-	-	ขยายพันธุ์เอง
62	ต้นขี้เหล็กหวาน	10	-	-	ขึ้นเอง
63	ต้นมะม่วงหิมพาน	5	-	-	ขยายพันธุ์เอง
64	ต้นน้อยหน่า	2	-	-	ขยายพันธุ์เอง
65	ต้นตะลิงปลิง	1	-	-	ขยายพันธุ์เอง
66	ต้นมะยม	2	-	-	ขยายพันธุ์เอง
67	ต้นส้มโอ	1	-	-	ขยายพันธุ์เอง
68	ต้นพริกขี้หนู	15	-	-	ขยายพันธุ์เอง
69	ต้นแก้วมังกร	4	-	-	ขยายพันธุ์เอง
70	ต้นมะแว้ง	2	-	-	ขยายพันธุ์เอง
71	ต้นตะไคร้	15	-	-	ขยายพันธุ์เอง
72	เลี้ยงไก่พื้นเมือง	50	-	-	ขยายพันธุ์เอง
73	เลี้ยงผึ้งโพรงไทย	10 ถัง	-	-	ขยายพันธุ์เอง

2.4 แปลง คุณสุชาติ แก้วบัวทอง

แปลงปลูกพืชร่วมยาง คุณสุชาติ แก้วบัวทอง โทร.087-8873540

ที่ดินแปลง 242/5 หมู่ที่ 6 ตำบลทุ่งสง อำเภอ นาบอน จังหวัด นครศรีธรรมราช (ระยะปลูกยาง 3 X 7 เมตร)

การทำพีชร่วมยางของเกษตรกรชาวสวนยางที่ขอรับการปลูกแทนแบบผสมผสานโดยมียางพาราเป็นพืชหลัก

นายสุชาติ แก้วบัวทอง

ที่อยู่/ที่ตั้งแปลง เลขที่ 242/5 หมู่ที่ 6 ตำบล หุ่งสง อำเภอนาบอน จังหวัด นครศรีธรรมราช โทร. 087-8873540

หลักฐานที่ดิน นส.4 จ. เลขที่ 11573 เนื้อที่ 13-1-12 ไร่

ความคาดหวังจากการทำพีชร่วมยาง : ลดรายจ่าย มีรายได้เสริม มีอาหารปลอดภัยต่อสุขภาพไว้บริโภค พออยู่พอกิน แบ่งปันเพื่อนบ้าน ทำให้มีสุขภาพดี และมีความสุข มีความภูมิใจที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

รายละเอียดต้นทุนอาชีพ				
กิจกรรมพืช/สัตว์	รายการ	รายได้(บาท)	ต้นทุน / ค่าใช้จ่าย (บาท)	หมายเหตุ
ปลูกกาแฟพันธุ์โรบัสต้า	ค่าพันธุ์กาแฟ		6,000.00	
ปลูกต้นเชลียง	ค่าพันธุ์ต้นเชลียง		2,000.00	
ปลูกต้นสละอินโดนีเซีย	ค่าพันธุ์สละอินโด		2,000.00	
ปลูกไม้ป่าร่วมยาง	ค่าต้นพันธุ์ไม้ป่า		700.00	ต้นมะฮอกกานี/พยูง
เลี้ยงไก่พื้นเมือง	ค่าอาหารไก่		3,000.00	ข้าวโพด/ข้าวเปลือก
เลี้ยงผึ้งโพรงไทย		4,500.00		น้ำผึ้ง 15 ขวดๆละ 300 บาท

ชนิดและจำนวนพืชที่ปลูกในแปลง

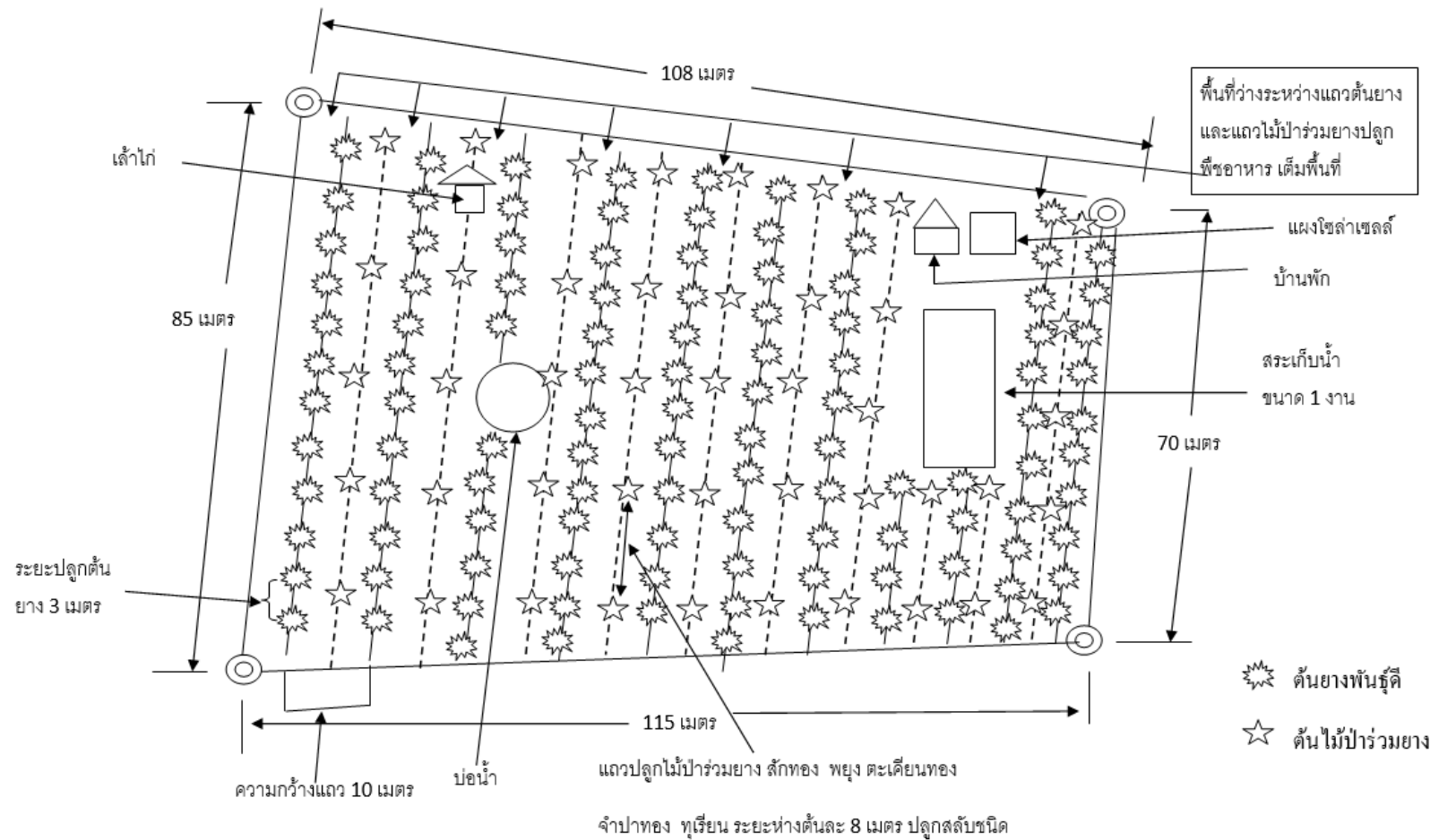
ที่	ชนิดพืช/สัตว์	จำนวน (ต้น/ตัว)	ราคาพันธุ์พืช/ สัตว์ (บาท/หน่วย)	รวมเป็นเงิน (บาท)	หมายเหตุ
1	ต้นยางพันธุ์ดี (RRIM600)	560	-	-	ยางเปิดกรีดแล้ว
2	ต้นสละอินโด	450			กรมป่าไม้
3	ต้นตะเคียนทอง	50			กรมป่าไม้
4	ต้นจำปาทอง	50			กรมป่าไม้
5	ต้นกันเกรา	50			กรมป่าไม้
6	ต้นเขลียง	280			ขยายพันธุ์เอง
7	ต้นมะนาว	80			ขยายพันธุ์เอง
8	ต้นพริกไทย	10			ขยายพันธุ์เอง
9	ต้นอ้อดิบ	3			ขยายพันธุ์เอง
11	ต้นข่า	10			ขยายพันธุ์เอง
12	ต้นออก	4			ขยายพันธุ์เอง
13	ต้นส้มป่อย	5			ขยายพันธุ์เอง
14	ต้นมะขาม	20			ขยายพันธุ์เอง
15	ต้นมังคะ	5			ขยายพันธุ์เอง
16	ต้นผักกูด	30			ขยายพันธุ์เอง
17	ต้นเตยหอม	30			ขยายพันธุ์เอง
18	ต้นเสม็ดขุน	5			ขยายพันธุ์เอง
19	ต้นจิกนา	10			ขยายพันธุ์เอง
20	ต้นจิกโดน	3			ขยายพันธุ์เอง
22	ต้นมะกอก	2			ขยายพันธุ์เอง
23	ต้นกระชาย	10			ขยายพันธุ์เอง
24	ต้นไผ่กิมชุง	8			ขยายพันธุ์เอง
25	ต้นมังคุด	40			ขยายพันธุ์เอง

ที่	ชนิดพืช/สัตว์	จำนวน (ต้น/ตัว)	ราคาพันธุ์พืช/ สัตว์ (บาท/หน่วย)	รวมเป็นเงิน (บาท)	หมายเหตุ
26	ต้นผักไชยา	10			ขยายพันธุ์เอง
27	ต้นจำปาตะ	9	300	2,700.00	
28	ต้นกล้วยหอม	100	10	1,000.00	
29	ต้นทุเรียน	30	100	3,000.00	
30	ต้นกะท้อน	2	100	200.00	
31	ต้นขนุน	4	100	400.00	
32	ต้นสละเนนิวงค์	10	120	1,200.00	
33	ต้นชะอม	200			ขยายพันธุ์เอง
34	ต้นผักหวานป่า	150			ขยายพันธุ์เอง
35	ต้นเหริยง	4			ขยายพันธุ์เอง
36	ต้นสะตอ	10			ขยายพันธุ์เอง
37	ต้นกระทือ	50			ขึ้นเอง
38	ต้นกาแฟอาราบิก้า	50	35	1,750.00	
39	ต้นสับปะรด	40	3	120.00	
40	ต้นตะเคียนทอง	100			กรมป่าไม้
41	ต้นไผ่หวานเพชรน้ำผึ้ง	4	100	400.00	
42	ต้นกระวาน	50	50	2,500.00	
43	ต้นกระเจียว	10			ขยายพันธุ์เอง

2.5 แปลงคุณสมบัติ ศรีวิสุทธิ

แปลงปลูกพืชร่วมยาง คุณสมิตร ศรีวิสุทธิ โทร.095-4209106

ที่ตั้งแปลง 63 หมู่ที่ 1 ตำบล คลองเส อำเภอกาญจนบุรี จังหวัด นครศรีธรรมราช (ระยะการปลูกยาง 3 X 10 เมตร)

การทำพีชร่วมยางของเกษตรกรชาวสวนยางที่ขอรับการปลูกแทนแบบผสมผสานโดยมียางพาราเป็นพืชหลัก

นายสมิตร ศรีวิสุทธิ

ที่อยู่/ที่ตั้งแปลง เลขที่ 63 หมู่ที่ 1 ตำบล คลองเส อำเภอ ถ้ำพรรณรา จังหวัด นครศรีธรรมราช โทร.095-4209106 หลักฐานที่ดิน นส.4 จ. เลขที่ 1134 เนื้อที่ 5-1-76 ไร่
ความคาดหวังจากการทำพีชร่วมยาง: เพื่อลดต้นทุนการผลิต เพิ่มรายได้จากพีชร่วมยาง แก้ปัญหาดินเสื่อม เพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบนิเวศน์ รวมถึงการรักษา
สิ่งแวดล้อม

รายละเอียดต้นทุนอาชีพ				
กิจกรรมพืช/สัตว์	รายการ	รายได้(บาท)	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย (บาท)	หมายเหตุ
ยางพันธุ์ดี (RRIM600)	ค่าพันธุ์ยาง(ยางชำถุง)		4,000.00	
	ค่าปุ๋ย		1,275.00	ปุ๋ยสูตร 20-8-20/น้ำหมักชีวภาพ
	ค่าเตรียมดิน		30,000.00	
ปลูกไม้ป่าร่วมยาง	ค่าพันธุ์ไม้		-	ขอรับกล้าไม้ป่า สนง.ป่าไม้จังหวัด
ปลูกข้าวไร่	ค่าแรงงาน		3,100.00	
	ค่าปุ๋ย		300.00	ปุ๋ยสูตร 20-8-20/น้ำหมักชีวภาพ
	ผลผลิต(ข้าวสาร)	36,000.00		
ปลูกกล้วยหอม	ค่าปุ๋ย		650.00	
	ขายกล้วยหอม	5,550.00		
ปลูกสับปะรด	ค่าแรงปลูกสับปะรด		500.00	
	ขายสับปะรด	5,350.00		
เลี้ยงปลาปลานิล	ค่าชุดบ่อ		2,500.00	
	ค่าพันธุ์ปลา		2,500.00	
	ค่าอาหารปลา		3,720.00	
	ขายปลา	1,650.00		
เลี้ยงไก่พื้นเมือง	ค่าลูกไก่		1,000.00	
	ขายไก่	4,000.00		

ชนิดและจำนวนพืชที่ปลูกในแปลง

ที่	ชนิดพืช/สัตว์	จำนวน (ต้น/ตัว)	ราคาพันธุ์พืช/สัตว์ (บาท/หน่วย)	รวมเป็นเงิน (บาท)	หมายเหตุ
1	ต้นยางพันธุ์ดี (RRIM600)	160	25	4,000	
2	ต้นกล้วยหอม	50	10	500	
3	ต้นจำปาทอง	50	10	500	
4	ต้นตะเคียนทอง	30	10	300	
5	ต้นพยูง	15	10	150	
6	ต้นทุเรียน	30	80	2,400	
7	ต้นสักทอง	50	10	500	
8	ต้นมะพร้าวน้ำหอม	20			ขยายพันธุ์เอง
9	สับปะรด	100			ขยายพันธุ์เอง
11	พริกชี้หนู	15			ขยายพันธุ์เอง
12	มะเขือเปราะ/มะเขือยาว	20			ขยายพันธุ์เอง
13	ตะไคร้	10			ขยายพันธุ์เอง
14	ชิง	5			ขยายพันธุ์เอง
15	ข่า	5			ขยายพันธุ์เอง
16	ถั่วพู	3			ขยายพันธุ์เอง
17	กระท่อม	50			ขยายพันธุ์เอง

ที่	ชนิดพืช/สัตว์	จำนวน	ราคาพันธุ์พืช/สัตว์	รวมเป็นเงิน	หมายเหตุ
		(ต้น/ตัว)	(บาท/หน่วย)	(บาท)	
18	พริกไทย	3			ขยายพันธุ์เอง
19	มะเขือพวง	5			ขยายพันธุ์เอง
20	กระเทียม	20			ขยายพันธุ์เอง
21	พันธุ์ปลานิล	1,250	2	2,500	

จังหวัดชุมพร

ผลการดำเนินงานประเด็นพีชร่วมยาง (สวนยางยั่งยืน)

ที่	กิจกรรมสำคัญ	ผลผลิต/ผลลัพธ์
1	ประชุมคณะทำงานเพื่อทำความเข้าใจ ปรัชษาหารือ และวางแผนการดำเนินงาน โดยใช้รูปแบบพีชร่วมยางของสงขลา เป็นแนวทางในการดำเนินงาน มีกิจกรรมสำคัญดังนี้ 1) ร่วมกันคัดเลือกเกษตรกรและพื้นที่เป้าหมาย 2) การติดตามสนับสนุนเกษตรกรเป้าหมาย 3) ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และให้ข้อเสนอแนะต่อรูปแบบที่ได้จากการถอดบทเรียน	- มีการประชุมคณะทำงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง 4 ครั้ง - มีข้อเสนอแนะและแนวทางการดำเนินงานร่วมกันของ กยท.-สถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง - มีกลไกคณะทำงานร่วมดำเนินขับเคลื่อนสวนยางยั่งยืนระดับจังหวัด
2	พัฒนาศักยภาพเกษตรกร โดยการจัดกิจกรรม 3 กิจกรรมหลัก การเรียนรู้ตัวแบบแปลงเกษตรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพิ่มประสิทธิภาพระบบน้ำด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ในแปลงเกษตร และการเพิ่มน้ำด้วยจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง	เกษตรแปลงต้นแบบและเกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียงเข้าร่วมเรียนรู้รูปแบบการเกษตรผสมผสาน วนเกษตร เกษตรอินทรีย์ และเทคโนโลยีการผลิตเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต 110 ราย
3	ติดตามสนับสนุนและถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบการปลูกพีชร่วมยาง จำนวน 13 ราย	- มีชุดความรู้แปลงต้นแบบสวนยางยั่งยืน (พีชร่วมยาง) จำนวน 13 ราย - คลิปสื่อวีดิทัศน์กรณีศึกษาสวนยางยั่งยืน (พีชร่วมยาง 1 ชิ้น) - การเผยแพร่ทางโซเชียลมีเดีย เช่น เพจสมาคมประชาสังคมชุมพร และ Youtube
4	เวทีนโยบายความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนข้อเสนอเชิงนโยบายและการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบพีชร่วมยาง วนเกษตร ผสมผสานในสวนยาง หรือพีชร่วมยาง เกษตรปลอดภัยเพื่อสุขภาพ	ข้อเสนอแนะและแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมสวนยางยั่งยืน
5	เวทีนโยบายความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนข้อเสนอเชิงนโยบายและการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบพีชร่วมยางในระดับภาคใต้ - ขับเคลื่อนขบวนเครือข่ายเกษตรกรฯ ในเวทีสร้างสุขภาคใต้ กลุ่มประเด็นความมั่นคงทางอาหาร:ระบบ - ขับเคลื่อนของเครือข่ายสวนยางยั่งยืนภาคใต้	มีเครือข่ายสวนยางยั่งยืนภาคใต้ 13 จังหวัด (ยกเว้นภูเก็ต) มีข้อเสนอเชิงนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. การบรรลุตัวชี้วัดพีชร่วมยาง

ตัวชี้วัดที่ตั้งไว้	ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น
---------------------	--------------------

1) เกษตรกรชาวสวนยางรายย่อยเป้าหมาย ทำฟืชร่วมยางเพิ่มขึ้น ร้อยละ 90	เกษตรกรเป้าหมาย ทำฟืชร่วมร่วมยาง 100% (10)
2) ครั้วเรือนเป้าหมายที่ทำฟืชร่วมยาง มีผลผลิตอาหารปลอดภัยเพื่อบริโภคในครั้วเรือนร้อยละ 90	ครั้วเรือนเป้าหมายที่ทำฟืชร่วมยาง มีผลผลิตอาหารปลอดภัยเพื่อบริโภคในครั้วเรือนทุกครั้วเรือน
3) เศรษฐกิจครั้วเรือนเป้าหมายดีขึ้น (รายได้เพิ่มขึ้น/รายจ่ายลดลง)	เศรษฐกิจครั้วเรือนเป้าหมายดีขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 5,000 บาทต่อเดือน และมีรายจ่ายลดลงเฉลี่ย 3000 บาท ต่อเดือน
4) จำนวนเกษตรกรที่ทำเกษตรแบบอินทรีย์/เกษตรปลอดภัยเพื่อสุขภาพในพื้นที่เป้าหมายเพิ่มขึ้นร้อยละ 90	เกษตรกรที่ทำเกษตรแบบอินทรีย์/เกษตรปลอดภัยเพื่อสุขภาพในพื้นที่เป้าหมาย เพิ่มขึ้น 3,200 ไร่ (พื้นที่เดิม 2,945 ไร่)

สรุปสังเคราะห์รูปแบบและข้อเสนอสวนยางยั่งยืน(พืชร่วมร่วมยาง) ชุมพร-ระนอง

การดำเนินงานศึกษารูปแบบการทำสวนยางยั่งยืนของชุมพร-ระนอง ในการทำการส่งเสริมการผลิตตามแบบ 3 เกษตรผสมผสานของคณะทำงานจังหวัดชุมพรและระนอง (กยท.-ผู้แทนคณะกรรมการสถาบันเกษตรกรฯ-สมาคมประชาสังคมชุมพร-หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง) ภายใต้แผนงานความมั่นคงทางอาหาร ของสถาบันพัฒนานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

1) รูปแบบการจัดการสวนยางยั่งยืน(พืชร่วมร่วมยาง) สามารถจำแนกได้ในสองลักษณะ

คือ ขนาดและการใช้ประโยชน์จากที่ดิน และรูปแบบการผลิตตามแนวทางเกษตรกรรมยั่งยืน 5 รูปแบบ (เกษตรทฤษฎีใหม่-โคกหนองนาโมเดล,เกษตรผสมผสาน,เกษตรอินทรีย์,วนเกษตร,เกษตรธรรมชาติ)

รูปแบบและปัจจัยเงื่อนไขในการทำการเกษตร

1.1 รูปแบบจากขนาดและการใช้ประโยชน์จากที่ดิน

รูปแบบ	การดำเนินผลิตในแปลง	ปัจจัยเงื่อนไข
1.ขนาดพื้นที่ ไม่เกิน 10 ไร่ (ค่าเฉลี่ยการถือครองที่ดิน เกษตรกรชาวสวนยาง 11.5 ไร่ ต่อราย)	มีการดำเนินการผลิตในแบบเกษตร ผสมผสานทั้งปลูกพืชหลากหลายชนิด มี กิจกรรมการผลิตในแปลงเลี้ยงสัตว์ เลี้ยง สัตว์น้ำ การแปรรูป และการจัดการตลาด ครบวงจร	- พื้นที่แปลงมีแหล่งน้ำในแปลง - เกษตรกรมีความมุ่งมั่นตั้งใจทำการ ผลิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และมีแรงงานในครัวเรือนอย่างน้อย 2 ราย
2.ขนาดพื้นที่ ไม่เกิน 11-50 ไร่	มีการดำเนินการผลิตในแบบเกษตร ผสมผสานโดยจัดโซนนิ่งการเพาะปลูกพืช ชนิดต่างๆ ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และมี กิจกรรมการผลิตหลากหลายกิจกรรมทั้งพืช และสัตว์	- พื้นที่แปลงมีแหล่งน้ำในแปลง - เกษตรกรมีความมุ่งมั่นตั้งใจทำการ ผลิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง - เกษตรกรมีทุนหรือสินทรัพย์เพื่อ นำมาใช้ในการดำเนินการผลิตที่ เพียงพอ - มีแรงงานในการทำเกษตรอย่าง น้อย 4 ราย
3.ขนาดพื้นที่ มากกว่า 50 ไร่ขึ้นไป	มีการดำเนินการผลิตในแบบเกษตร ผสมผสานโดยจัดโซนพื้นที่เพื่อทำการผลิต หรือเพาะปลูกพืช-เลี้ยงสัตว์ ที่เหมาะสมกับ สภาพพื้นที่ และแรงงานในแปลง เกษตร มี หลากหลายกิจกรรมทั้งพืชและสัตว์	- พื้นที่แปลงมีแหล่งน้ำในแปลง - เกษตรกรมีความมุ่งมั่นตั้งใจทำการ ผลิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง - เกษตรกรมีทุนหรือสินทรัพย์เพื่อ นำมาใช้ในการดำเนินการผลิตที่ เพียงพอ - มีแรงงานในการทำเกษตรมากกว่า 4 ราย

1.2 รูปแบบการผลิตตามแนวทางเกษตรกรรมยั่งยืน 5 รูปแบบ

รูปแบบ	การดำเนินผลิตในแปลง	ปัจจัยเงื่อนไข
1. เกษตรทฤษฎีใหม่-โคกหนองนาโมเดล	เกษตรทฤษฎีใหม่ (New theory agriculture) เน้นหนักการจัดการทรัพยากรน้ำในไร่นาให้เพียงพอเพื่อผลิตพืชอาหาร โดยเฉพาะข้าวเอาไว้บริโภคในครัวเรือน รวมทั้งมีการผลิตอื่นๆ เพื่อบริโภคและจำหน่ายส่วนที่เหลือแก่ตลาด เพื่อสร้างรายได้เพียงพอเพียง	- พื้นที่แปลงมีแหล่งน้ำในแปลง - เกษตรกรมีความมุ่งมั่นตั้งใจทำการผลิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และมีแรงงานในครัวเรือนอย่างน้อย 2 ราย - มีเป้าหมายในการทำการผลิตเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเป็นขั้นต้น แล้วค่อยแปรรูปหรือจำหน่ายเพิ่มรายได้
2. เกษตรผสมผสาน	เกษตรผสมผสาน (Integrated farming) เน้นกิจกรรมการผลิตมากกว่าสองกิจกรรมขึ้นไปในเวลาเดียวกัน และกิจกรรมเหล่านี้เกื้อกูลซึ่งกันและกันเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้มากขึ้นจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่ดินที่มีจำกัด ในไร่นาให้เกิดประโยชน์สูงสุด	- พื้นที่แปลงมีแหล่งน้ำในแปลง - เกษตรกรมีความมุ่งมั่นตั้งใจทำการผลิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง - เกษตรกรมีทุนหรือสินทรัพย์เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินการผลิตที่เพียงพอ - มีแรงงานในการทำเกษตรอย่างน้อย 2 ราย
3. เกษตรอินทรีย์	เกษตรอินทรีย์ (Organic farming) เน้นหนักการผลิตที่ไม่ใช้สารอินทรีย์เคมีหรือเคมีสังเคราะห์ แต่สามารถใช้อินทรีย์เคมีได้ เช่น สารสกัดจากสะเดา ตะไคร้หอม หรือสารสกัดชีวภาพเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์แก่ทรัพยากรดิน	- พื้นที่แปลงมีแหล่งน้ำในแปลง - เกษตรกรมีความมุ่งมั่นตั้งใจทำการผลิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง - เกษตรกรมีทุนหรือสินทรัพย์เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินการผลิตที่เพียงพอ - มีแรงงานในการทำเกษตรมากกว่า 4 ราย - กรณีมุ่งเน้นการตลาดจำเป็นต้องมีกระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร
4. วนเกษตร	วนเกษตรหรือไร่นาป่าผสม (Agroforestry) เน้นหนักการมีต้นไม้ใหญ่และพืชเศรษฐกิจหลายระดับที่เหมาะสมกับแต่ละพื้นที่ เพื่อการใช้ประโยชน์ป่าไม้ของพืชหรือสัตว์ชนิดต่างๆ ที่เกื้อกูลกัน ทั้งยังเป็นการเพิ่มพื้นที่	- เกษตรกรมีความมุ่งมั่นตั้งใจทำการผลิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง - เกษตรกรมีทุนหรือสินทรัพย์เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินการผลิตที่เพียงพอ

รูปแบบ	การดำเนินผลิตในแปลง	ปัจจัยเงื่อนไข
	ของทรัพยากรป่าไม้ที่มีจำกัดได้อีกทางหนึ่ง	- มีแรงงานในการทำเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่และกิจกรรมการผลิต
5. เกษตรธรรมชาติ	เกษตรธรรมชาติ (Natural farming) เน้นหนักการทำเกษตรที่ไม่รบกวนธรรมชาติหรือรบกวนให้น้อยที่สุดที่จะทำได้ โดยการไม่ไถพรวน ไม่ใช้สารเคมี ไม่ใช้ปุ๋ยเคมี และไม่กำจัดวัชพืช แต่สามารถมีการคลุมดินและใช้ปุ๋ยพืชสดได้	- เกษตรกรมีความมุ่งมั่นตั้งใจทำการผลิตตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง - เกษตรกรมีทุนหรือสินทรัพย์เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินการผลิตที่เพียงพอ - มีแรงงานในการทำเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่และกิจกรรมการผลิต

2) ปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จโดยภาพรวมจากบทเรียนของเกษตรกรต้นแบบสวนยางยั่งยืน

2.1 เกษตรกรมีภูมิความรู้ ต้นทุนและสินทรัพย์เพื่อการผลิตที่เพียงพอและเหมาะต่อการทำการผลิตในแต่ละรูปแบบการผลิตต่างๆ และมีการออกแบบวางแผนการผลิตที่ดีตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 ความสามารถของเกษตรกรในการเข้าถึงความรู้ใหม่ๆ เครือข่ายการเรียนรู้และการผลิต เทคโนโลยีการผลิตใหม่ๆ และเข้าถึงแหล่งทุน เพื่อนำมาใช้ในการผลิต (เกษตรกรที่เป็นแปลงต้นแบบส่วนใหญ่เป็นผู้นำหรือแกนนำเกษตรกร)

2.3 สภาพแปลงเกษตร ที่มีแหล่งน้ำ หรือมีระบบการจัดการน้ำที่ดีเหมาะสมมีประสิทธิภาพจึงจะเอื้อให้ทำการเกษตรผสมผสานได้สำเร็จ

2.4 มีแรงงานในครัวเรือนหรือสามารถจัดการแรงงานได้เหมาะสมกับรูปแบบการผลิตแต่ละประเภท

2.5 การเพิ่มมูลค่าในผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ในแปลงเกษตร ให้เกิดรายได้ รวมถึงความสามารถในการจัดการตลาดทั้งรูปแบบ หน้าฟาร์มหรือเป็นแหล่งเรียนรู้ดูงาน ตลาดออนไลน์ ตลาดท้องถิ่น

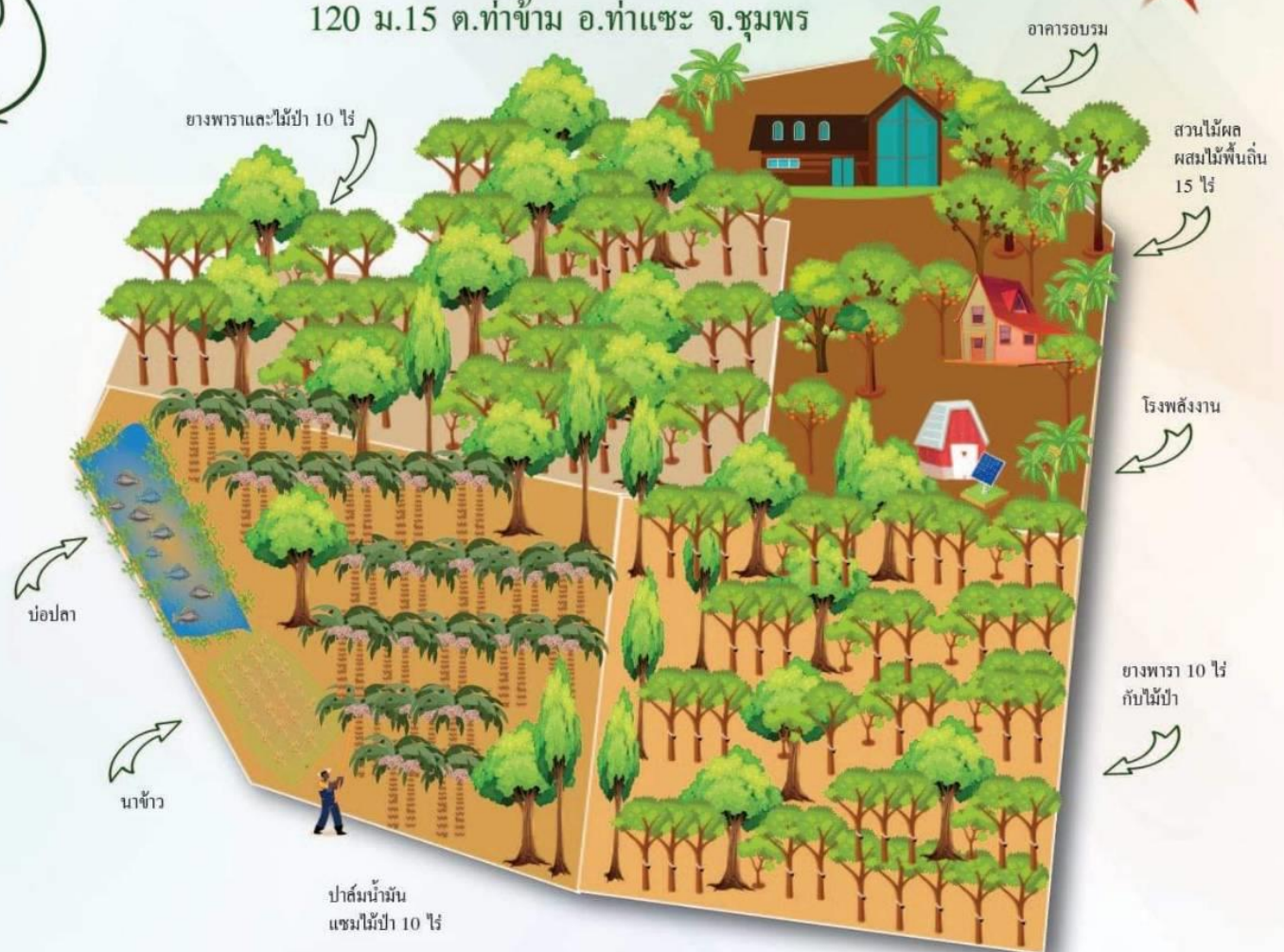
สวนยาง ยังยืน

รูปแบบวนเกษตร
-เกษตรผสมผสาน
พื้นที่ 45 ไร่

ยางพารา 20 ไร่
ปาล์มน้ำมัน 10 ไร่
บ้าน+สวนผสม 15 ไร่

นายฉลองชาติ ยังปักขี

120 ม.15 ต.ท่าข้าม อ.ท่าแซะ จ.ชุมพร

สวนยาง ยั่งยืน

พื้นที่ 62 ไร่

นายยืนยง นุ่นลอย

20/3 ม.1 ต.ลำเลียง อ.กระบุรี จ.ระนอง

ยางพารา

สวนผสมผสาน

ไก่ไข่

บ่อเลี้ยงปลา

ทิศเหนือ

ยางพารา
+ ไม้ใช้สอย 62 ไร่

บ้าน + สมุนไพร

ไก่ไข่

คลองลำเลียง

บ่อปลา

ข้อเสนอต่อการส่งเสริมและพัฒนาสวนยางยั่งยืน(พีชรวมยาง)

1. ขอให้การยางแห่งประเทศไทยขยายรูปแบบการให้ทุนสงเคราะห์ปลูกแทน ควรขยายไปถึงการให้ทุนปลูกแทนในสวนยางอายุเกิน 25 ปี โดยไม่ต้องโค่นปลูกใหม่ แต่ใช้รูปแบบที่เหมาะสม เช่น รูปแบบผสมผสาน: กยท. 3 (เกษตรกรรมยั่งยืน) และเพิ่มปริมาณเป้าหมายการส่งเสริมสนับสนุนเกษตรผสมผสานในแต่ละปี (สัดส่วนเป้าหมายพื้นที่ 10-20-30-40-50 % ของเกษตรกรชาวสวนยาง) เพื่อนำไปสู่การทำสวนยางยั่งยืนของเกษตรกรชาวสวนยาง

2. ขอให้การยางแห่งประเทศไทยมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรชาวสวนยางที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ จากบัตรสีชมพูเป็นบัตรเขียว สามารถทำได้และมีสิทธิในการรับสวัสดิการและผลประโยชน์เช่นเดียวกับเกษตรกรชาวสวนยางทั่วไป

3. ขอให้การยางแห่งประเทศไทยดำเนินการ หรือประสานความร่วมมือหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องและภาคีเครือข่ายต่างๆ มีการส่งเสริมสนับสนุนการทำสวนยางยั่งยืน ดังนี้ 1) การจัดกระบวนการเรียนรู้สวนยางยั่งยืนที่ต่อเนื่อง โดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ หรือการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้หรือศูนย์เรียนรู้สวนยางยั่งยืน 2) จัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศสวนยางยั่งยืนที่เกษตรกรเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ง่ายผ่าน platform และ application บน smartphone 3) มีมาตรการหรือเพิ่มแรงจูงใจการทำสวนยางยั่งยืนที่ชัดเจน เช่น งบประมาณสมทบสำหรับผู้ซื้อทุนประเภทสวนยางยั่งยืนเพิ่มขึ้นไร่ละ 10,000 บาท เป็นต้น 4) การสนับสนุนปัจจัยการผลิตและเทคโนโลยีการผลิตให้กับเกษตรกรชาวสวนยางรูปแบบนาร่องหรือเป็นแหล่งเรียนรู้ เช่น ระบบน้ำด้วย solar cell การผลิตสารชีวภัณฑ์ เป็นต้น 5) มีกลไกการขับเคลื่อนสวนยางยั่งยืนที่ชัดเจน เช่น คณะกรรมการหรืออนุกรรมการขับเคลื่อน/ส่งเสริมสนับสนุนสวนยางยั่งยืน เป็นต้น

4. ขอให้การยางแห่งประเทศไทยร่วมกับภาคีวิชาการ มีการศึกษาและพัฒนาการผลิตยางพาราที่สำคัญ เช่น พันธุ์ยางพื้นบ้านที่ต้านทานโรค การคัดเลือก รับรองและพัฒนาพันธุ์ยางต้านทานโรคให้ผลผลิตสูงร่วมกับเกษตรกร มีการพัฒนาจัดการน้ำ เช่น ระบบธนาคารน้ำใต้ดินฯ รวมทั้งการลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอื่นๆ

5. ขอให้ กยท. สนับสนุนการต่อยอดขยายผลสวนยางยั่งยืน โดยการดำเนินการ 1) ให้เจ้าหน้าที่ กยท. ส่งเสริม ติดตามกระตุ้นเกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุน ตามแบบ 3 เกษตรผสมผสานอย่างเป็นระบบ 2) ให้จัดตั้งและพัฒนาศูนย์เรียนรู้สวนยางยั่งยืน พร้อมสนับสนุนการดำเนินงานขยายผลองค์ความรู้สวนยางยั่งยืนให้กว้างขวางและ 3) ประเมินขีดความสามารถเพื่อการยกระดับสู่โมเดลเศรษฐกิจเศรษฐกิจสร้างสรรค์ BCG (เศรษฐกิจฐานชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน เศรษฐกิจสีเขียว)